

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

MATEMATICKÉ ROZPRÁVKY
v predprimárnom vzdelávaní
(využitie tangramu v rozprávke)

Zlata Antaliková

2014

Autor: Zlata Antaliková
Názov publikácie: Matematické rozprávky v predprimárnom vzdelávaní
(využitie tangramu v rozprávke)
Recenzent: doc. RNDr. Viera Uherčíková, CSc.
Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum
Rok vydania: 2014
ISBN: 978-80-8052-888-1

Predhovor

S matematikou sa stretávame počas celého života, je potrebná v každodennom živote. Pre deti je dôležitá matematická spôsobilosť, ktorá sa vyvíja aj z bežných matematických schopností. Život človeka sa od narodenia začína s matematikou. Nielen dátum narodenia, ale aj jeho váha, výška, čas narodenia pozostáva z čísel. Matematika však nie sú iba počty a poznatky. Vidíme ju všade okolo seba ako farby, tvary, veľkosti, hmotnosti, objemy aj termíny, manipulujeme s predmetmi. Aj malé dieťa, ktoré chytí do rúk svoju prvú hračku, už vníma svoje prvé skúsenosti z oblasti matematiky. Používame ju každodenne aj v komunikácii. Je to taký jazyk, ktorý by mal byť zrozumiteľný každému bez ohľadu na to, v akom prostredí vyrastal alebo v ktorej časti planéty žije. Našou úlohou je hravými formami utvárať základné matematické predstavy detí. Hrami, zábavnými prístupmi si dieťa rozvíja fantáziu, logiku, komunikačné schopnosti, tvorivé myslenie, psychomotoriku, špecifické matematické schopnosti, priestorovú predstavivosť, sebahodnotenie, sebadôveru. Matematickú gramotnosť detí predškolského veku môžeme chápať ako „schopnosť dieťaťa uplatniť matematické predstavy a myslenie v komunikácii a aktívne ich využívať pri zvládaní životných situácií“. V rámci zaoberania sa matematickými predstavami a pojmami ako prípravy na matematiku je najdôležitejšou úlohou motivovať deti tak, aby získali pozitívny vzťah k matematike, ukázať spätosť matematiky so životom okolo nás, poukazovať na rôznorodosť a „rôznofarebnosť“ matematiky, uvedomiť si, že matematika je dôležitým faktorom v rámci všestranného rozvoja osobnosti dieťaťa a zväčša už v predškolskom veku si dieťa vytvára svoj vzťah k matematike na celý život.

Jednou z najpríťažlivejších činností pre deti v materskej škole je riešenie úloh z oblasti matematických predstáv. Napomáha im objavovať vzťahy medzi objektmi, rozvíja ich špecifické matematické schopnosti, počiatky logického myslenia, priestorovú predstavivosť. Vede deti k samostatnosti a sebaistote pri hľadaní správnych riešení v jednoduchých, zložitejších, ba i problémových úlohách.

Učiteľka predprimárneho vzdelávania sa svojou každodennou prácou s deťmi výrazne podieľa na utváraní vzťahu detí k „**matematike**“. Aby bola úspešná, musí byť tvorivá, kreatívna, veľa závisí od jej osobného vzťahu k tejto problematike, k matematike. Je veľmi dôležité, aký postoj vybuduje u detí, ako ich dokáže zaujať, nadchnúť pre riešenie matematických a logických úloh.

Učiteľka materskej školy pripravuje deti na vstup do základnej školy rozvíjaním kognitívnych funkcií dieťaťa ako vnímanie, pamäťové funkcie, motorika, jazyk, reč a tiež

myslenie. Riešením matematických a logických úloh deti hľadajú a objavujú ukryté vzťahy a súvislosti medzi objektmi, robia logické závery, čo ich robí zručnými v riešení matematických úloh. Deti nadobúdajú zdravé sebavedomie a dôveru vo vlastné schopnosti, čo je predpokladom toho, že sa matematiky nebudú báť.

Cieľom publikácie je navrhnúť edukačné aktivity, „matematické rozprávky“ zamerané na rozvoj kognitívnych kompetencií v matematicko-logickej oblasti. Navrhnuť, akými spôsobmi môžeme učiť matematiku deti navštevujúce materskú školu.

Obsah

1	Matematické vzdelanie.....	5
2	TANGRAM – čo treba vedieť o tangrame.....	7
3	Matematika ukrytá v rozprávkach.....	9
3.1	Dobrodružstvo chlapca Li.....	10
3.2	Zajačia rodinka.....	15
3.3	Cirkus v cirkuse.....	17
3.4	Stratený psík.....	18
3.5	O domčeku.....	20
3.6	Ako psíček s mačičkou piekli tortu.....	23
3.7	Rozprávka „Zrkadlo“.....	25
3.8	Rozprávka o stratenej zlatej rybke.....	27
3.9	O zvedavej lienke.....	29
3.10	Rozprávka o vtáčikoch.....	31
3.11	Zajkova svadba.....	34
3.12	Rozprávka o kohútikovi Pipovi.....	35
3.13	Farebná krajina.....	37
3.14	V kráľovstve – Šípková Ruženka.....	39
3.15	Rozprávka z lesa.....	41
3.16	Rozprávka o repe.....	43
3.17	Tri zajačiky.....	44
3.18	O mačičke.....	47
	Záver.....	49
	Zoznam bibliografických odkazov.....	50

1 Matematické vzdelanie

Matematické vzdelanie je neoddeliteľnou súčasťou vzdelania potrebného pre plnohodnotný život v našej spoločnosti. V materskej škole sa rozvíjajú u detí začiatky matematickej spôsobilosti pre ďalšie vzdelanie v základnej škole a ďalší aktívny život v spoločnosti. Je veľmi dôležité, aby sa deti pri každodenných hrách a činnostiach v materských školách stretávali s matematikou a jej používaním. Je potrebné, aby získavali nové vedomosti z oblasti matematiky, priestorovej predstavivosti a geometrie pomocou riešenia úloh z bežného života.

Matematika je prostriedok na rozvíjanie kompetencií u detí. Docieliť to môžeme najlepšie použitím najrozmanitejších foriem práce s deťmi. Matematická gramotnosť je oblasť, prostredníctvom ktorej by sme chceli dosiahnuť, aby dieťa postupne viac a samostatnejšie tvorilo, objavovalo, diskutovalo, argumentovalo. V materskej škole sú pre učiteľov v rámci rozvoja matematických kompetencií najdôležitejšie tieto úlohy:

- motivovať deti tak, aby získali pozitívny vzťah k matematike,
- ukázať spätosť matematiky so životom okolo nás,
- poukázať na rôznorodosť a rôznofarebnosť matematiky,
- uvedomovať si, že matematika je dôležitým faktorom v rámci všestranného rozvoja osobnosti dieťaťa a zväčša už v predškolskom veku si dieťa vytvára svoj vzťah k matematike na celý život. [1]

Z hľadiska dosahovania nasledujúcich cieľov pri utváraní základných matematických predstáv detí predškolského veku je dôležité:

- získavanie skúseností a objavovanie vzťahov medzi objektmi okolitého sveta,
- rozvíjanie fantázie so zameraním na samostatnú činnosť,
- rozvíjanie tvorivého myslenia,
- rozvíjanie komunikačných schopností,
- podnecovanie a rozvíjanie začiatkov logického myslenia,
- rozvíjanie samostatného riešenia konkrétnych problémov,
- formovanie základných logických operácií,
- rozvíjanie špecifických matematických schopností,
- rozvíjanie priestorovej predstavivosti,
- rozvíjanie psychomotoriky a jemnej motoriky.

V rámci rozvíjania matematických predstáv by mali deti získať také množstvo poznatkov a skúseností, aby zvládli bez stresu prechod do základnej školy a požiadavky z matematiky kladené na ne.

Pri manipulácii s predmetmi by deti mali porozumieť aj ovládať základné matematické pojmy ako:

- priraďovanie,
- triedenie,
- rátanie,
- usporadúvanie,
- výpočet,
- meranie,
- porovnávanie,
- priestorová predstavivosť.

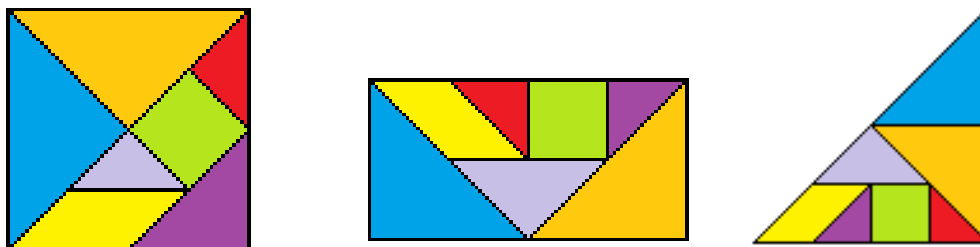
V odbornej literatúre sa predškolský vek charakterizuje ako obdobie najintenzívnejšieho duševného rozvoja. Matematické vzdelávanie je neoddeliteľnou súčasťou vzdelávania potrebného pre plnohodnotný život v dnešnej spoločnosti. Môže prispieť k životnej úspešnosti. Jedným z podnecujúcich a zaujímavých učebných materiálov, prostredníctvom ktorého môžeme u detí rozvíjať priestorovú predstavivosť, je hlavolam tangram.

Hra tangram si svojou jednoduchosťou a chytľavou hravou formou zachováva jedinečný edukačný charakter spĺňajúci kritériá didaktickej hry. Prispieva k rozvoju trpezlivosti, tvorivosti a logického myslenia. Tangram je možné využívať tak pri práci s jednotlivcami, ako aj v kolektíve.

2 TANGRAM – čo treba vedieť o tangrame

Tangram patrí medzi obľúbené čínske skladačky. Ide o psychologickú i logickú hru, ktorá učí deti spoznávať farby, geometrické tvary, priestorovú orientáciu, rozvíja fantáziu, tvorivosť, logické myslenie, kreativitu, zrakový vnem, pozornosť, jemnú motoriku a koordináciu zraku a pohybov ruky. Prostredníctvom nej si deti upevňujú znalosti o farbe a tvare, pomáha poznávať predmety známeho tvaru a osvojiť si základné matematické pojmy.

Slovo „**tangram**“ vlastne znamená „sedem múdrych platničiek“ či „sedem prefikovaných doštičiek“, čo v plnej miere charakterizuje hru. Pozostáva zo siedmich prvkov, ktoré spolu tvoria štvorec (obdĺžnik, trojuholník). Spomínaných sedem prvkov tvorí päť trojuholníkov (v troch veľkostiach), jeden štvorec a jeden kosodĺžnik.

Tangram ako jedna z možných didaktických hier s geometrickými tvarmi pomáha predškólakom rozvíjať logické myslenie. Od hráča vyžaduje sústavnú pozornosť, premýšľanie a kombinačné schopnosti. Pozitívne ovplyvňuje viaceré stránky rozvoja osobnosti dieťaťa. Rozvíja jeho pozornosť, pozorovacie schopnosti, pamäť, ale aj schopnosť riešiť problémy. Kladne vplýva na rozvoj predstavivosti, myšlienkových pochodov, pochopenia súvislostí, tvorivosti, kladný vzťah k práci (napr. presnosť, spolupráca), kreativitu atď. Hru možno zhotoviť z papiera, z dreva, plastu či kartónu. Môžete si ju jednoducho objednať ako učebnú pomôcku – hru.

Hra je jednoduchá, aspoň na prvý pohľad. Zo siedmich dielikov spomínaných tvarov treba vyložiť určitý obrazec. Môže to byť postava človeka, zvierat či predmet. Takto možno sformovať stovky rôznych obrazcov.

Pravidlá hry sú jednoduché:

- pri skladaní obrazca treba použiť všetkých sedem dielikov,
- jednotlivé prvky (dieliky) ukladáme vedľa seba na rovnej ploche, nemožno ich klásť na seba,
- dieliky sa musia dotýkať.

Skladáním rôznych obrázkov z tangramu podľa predlohy si deti precvičujú:

- konštruktívnu predstavivosť a tvorivosť,
- zmysel a cit pre geometrické obrazce.

Samotná hra má tri verzie:

- a) **Pahšia** verzia spočíva v tom, že dieťa vytvára obrazce, kde sú vopred pripravené kontúry obrazca i jednotlivých prvkov,
- b) **Ťažšia** verzia pozostáva z pripravených obrazcov bez kontúr prvkov, a tak samotný hráč musí poskladať obrazec,
- c) samozrejme deti môžu vytvárať rôzne obrazce **podľa vlastnej fantázie**.

Hrať sa môže aj vo dvojici. Takto pri hravom učení vzniká ovzdušie súťaženia, prežívania určitého napätia alebo naším cieľom môže byť relax. [2]

Slogan

Tangram je náš kamarát,
v škôlke ho má každý rád.

3 Matematika ukrytá v rozprávkach

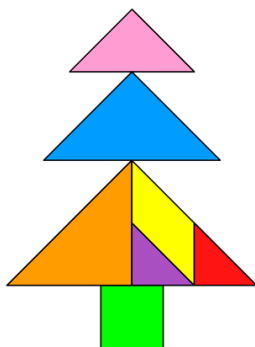
Rozprávka podobne ako každý iný odbor umenia zabáva a pouča. A tak verte či neverte, v každej rozprávke sa ukrýva kúsok matematiky a odtiaľ sa dostáva do fantázie detí. Môžu to byť trpaslíci či obri, môžu lietať s vetrom opreteký ponad lesy, hory, moria, dediny a mestá. Rozprávka má veľký vplyv na vnútorný život detí. Prostredníctvom rozprávky sa fantázii pripisuje relaxačný a emocionálne priaznivý účinok. Postavy v rozprávke – „rozprávkové bytosti“ majú jednoznačný charakter, sú buď dobré, alebo zlé, ale niet pochyb o tom, aké. Príbeh má dobrý koniec, zlo je potrestané. Intenzita vzťahu detí k rozprávkam je taká veľká, že vek detí predprimárneho vzdelávania sa nazýva aj **vekom rozprávok**.

V rozprávkach sú vyjadrené rôzne stupne narastania či znižovania osôb a vecí, opakujú sa v nich čísla a výrazy vyjadrujúce počet a to všetko pozitívne ovplyvňuje matematické skúsenosti detí. Vo svete rozprávok rozmery a čísla sú veľmi názorné a poradie je vždy presné. V rozprávkach sa veľmi dobre dá vyjadriť, že koľko je vlastne tri. Najmladší, najstarší a prostredný princ alebo chudobní bratia, prvá, druhá a tretia úloha či hádanka a prvé, druhé a tretie želanie utvrdzujú v pamäti detí číslo tri. Ale dobre je v rozprávkach vyjadrené aj narastanie či ubúdanie. Deti sa často vžívajú do situácie hlavných hrdinov a chcú ich napodobňovať. A tu je potrebné využiť ďalšie možnosti, ako je opakovanie rozprávky, dramatizácia rozprávky, hra s bábikami, výtvarné stvárnenie postáv a situácie. Deti môžu stvárniť osoby, zvieratá a veci vyskladaním hoci aj pomocou tangramu. Táto forma sa vryje hlboko do pamäti dieťaťa. Veľa skúseností získajú deti zostavovaním obrazcov z tangramu o vlastnostiach trojuholníka, štvorca či obdĺžnika a pritom ony chcú vyskladať iba mačičku, loďku alebo jedličku.

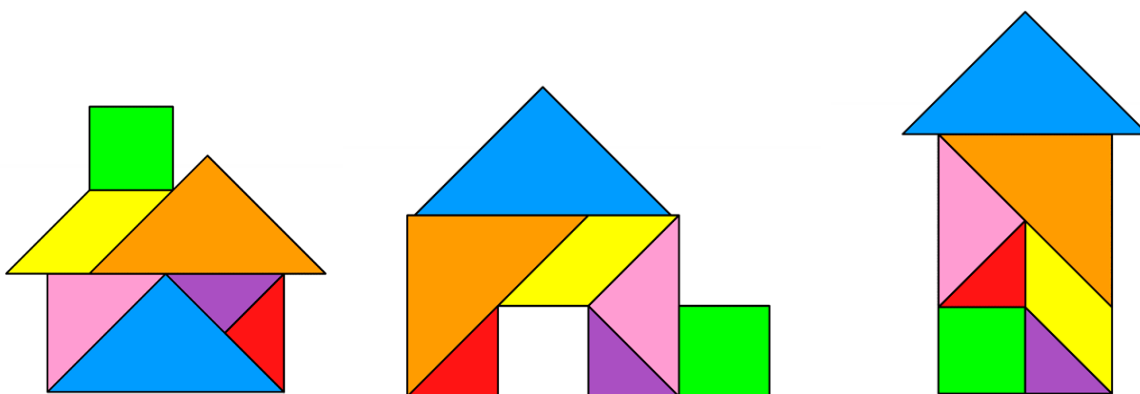
V ďalšej časti by sme prakticky uviedli rozprávky a uplatnenie prvkov matematiky v rozprávke pre deti predprimárneho vzdelávania.

3.1 Dobrodružstvo chlapca Li

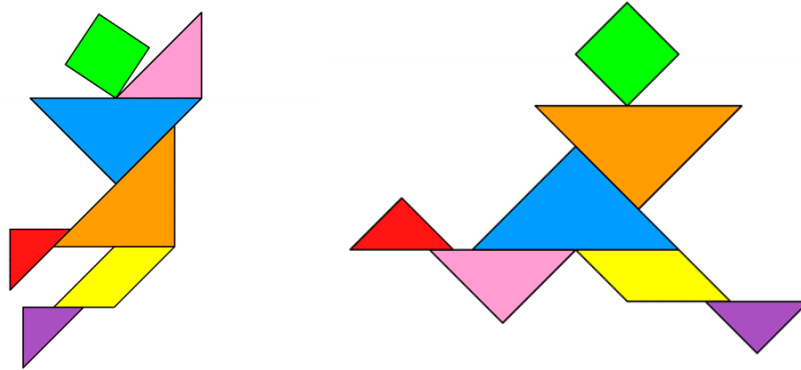
V ďalekej krajine Číne na brehu malej riečky stál **vysoký, vysokánsky** strom. Bola to stará borovica. Mala mohutné konáre, krásne zelené ihličie a v korune tohto stromu si našlo svoj úkryt a domov **mnoho** malých zvieratiek. **Na** konároch borovice každý rok vyrástlo **mnoho** pekných drevených šišíek, **v** ktorých boli schované borovicové semenka. Vietor sa veľmi rád pohrával s konármi starej borovice, rozhojdával šišky, vyfúkal z nich semenka a poroznášal ich **po celej** krajine. Niektoré odniesol **dod'aleka**, no niektoré semenka spadli celkom **blízko** k starej borovici. Spadli **do** úrodnej pôdy, počkali na jarne slniečko a teplý dážď, začali klíčiť a o niekoľko rokov vyrástlo **okolo** starej borovice **niekoľko** mladých stromčekov. Poskladajme si stromček z tangramu.

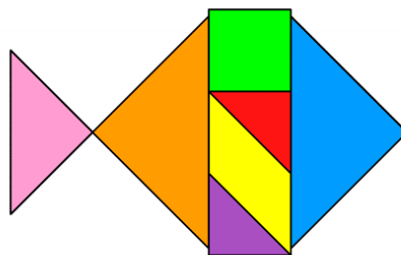
Stará borovica skrývala **jedno** tajomstvo. **Pod** jej spodnými konármi stál učupený **malý** drevený domček. Bol naozaj **celý** z dreva. Mal drevené steny, drevené okná, dvere, strechu, ba aj komín bol celý z dreva. Tento domček však nebol osamotený. **Vpravo** aj **vľavo** od neho, ba dokonca aj **za ním** stálo ešte niekoľko jemu úplne podobných domčekov. Vašou úlohou je poskladať ich z tangramu.

V drevenom domčeku **na** brehu rieky žil malý čínsky chlapec Li. Mal vždy úsmev **na** tvári. Každému vždy poradil, pomohol, na každého sa milo usmial a prihovoril. Všade, kam prišiel, priniesol radosť a smiech. Preto ho mal každý rád. Mali ho radi dospelí, ale mali ho rady aj deti. Li mal preto veľmi veľa kamarátov. Kde však sú jeho kamaráti? Tých teraz poskladajme z tangramu.

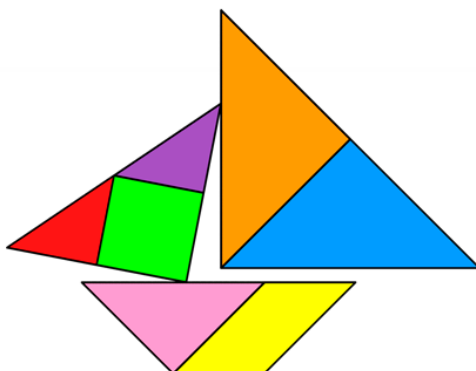

Za pekného slnečného počasia chodieval Li so svojimi kamarátmi každý deň k rieke. Pozorovali rastlinky, ktoré rástli na jej brehoch, počúvali, ako riečka žblnkoce. Sledovali, ako sa hrá vlnka s vlnkou, akou rýchlosťou preteká voda korytom riečky, a keď im bolo veľmi horúco, poskákali do vody, šantili, vystrájali, špliechali a ponárali sa. Ba dokonca sa naučili plávať. Plávali **od jedného** brehu **k druhému** a späť. Jedného dňa si pri plávaní Li všimol, že vo vode sa čosi ligoce. Žeby poklad, diamanty, drahé kamene? Keď sa Li lepšie pozrel, pousmial sa. Všade okolo neho plávalo plno nádherných, perleťovo sa lesknúcich farebných rybičiek. **Jedna** z nich vyzerala takto (ukážte obrázok). A ako vyzerali ostatné? Poskladajme ich z tangramu a uvidíme.

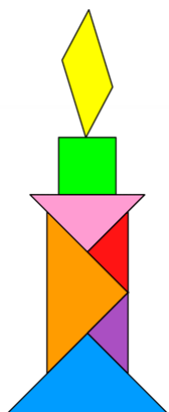

Po plávaní boli chlapi **často** unavení a radi oddychovali v tieni veľkej borovice. Rozprávali a hrali sa a často si z papiera skladali všelijaké zaujímavé veci. Dokázali poskladať vejár, poskladali aj pohár, vojenskú čiapku, ba dokonca jedného dňa poskladali malé papierové loďky. Položili ich na hladinu riečky a rozprávali sa, kam ich asi voda odnesie. **Mnohé** loďky určite doplávajú do susednej dediny, mnohé sa určite dostanú až do blízkeho mesta, snáď **niektorú** odnesie riečka až na more a možno niekedy sa **aspoň jedna**

jediná dostane aj na šíry oceán. Liova loďka vyzerala tak, ako vidíme na obrázku. A aké boli loďky jeho kamarátov? Poskladajme ich z tangramu.

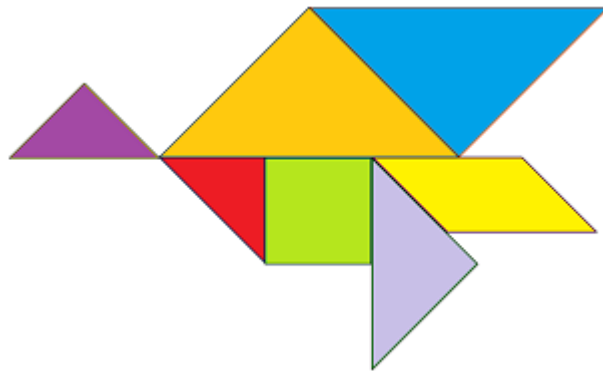

Jedného dňa však Li a jeho kamaráti nevyšli zo svojich domčekov. Prečo? Pretože celá obloha sa zatiahla tmavými mračnami, všetko stíchlo – stíchol vietor, vtáčiky prestali štebotať, všetky zvieratká sa poschovávali do svojich úkrytov. V Liovom domčeku nastala taká tma, že nebolo vôbec nič vidieť. Li si preto zapálil **malú** sviečku a postavil ju **do** okna. Všimol si, že aj v oknách ostatných domčekov blikocú plamienky sviečok. Poskladajme ich teraz z tangramu.

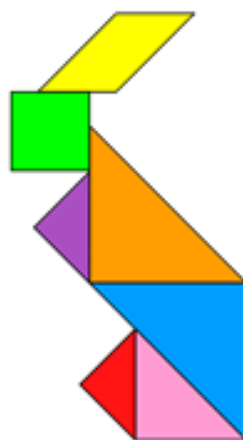
A potom sa to začalo. V krajine sa spustila **veľká** búrka. Najprv spadli **na** zem **prvé** dažďové kvapky, boli veľmi **ťažké**, k nim sa pridávali **d ďalšie** a ďalšie a bolo ich stále **viac** a viac. Na oblohe sa blýskalo, hrmelo a stále pršalo a pršalo. Pršalo deň a noc a druhý deň a noc a na **tretí** deň búrka konečne prestala. Na oblohe sa objavilo slniečko, aby ohrialo a vysušilo premočenú krajinu. Li natešený vybehol **pred** svoj domček a to isté urobili aj jeho kamaráti. Boli šťastní, že sú zasa spolu, tešili sa, skákali, spievali, tancovali a hrali sa. Čo keby sme sa, deti, zahráli aj my? (spoločná kruhová hra podľa výberu detí)

Kým sa deti z našej rozprávky hrali, zrazu počuli **nad** hlavami trepot krídel. Keď sa pozreli nahor, zbadali **nad** sebou krdel' nádherných pestrofarebných vtákov z lesa. Naliehavo štebotali, akoby prosili o pomoc. Možno naozaj **niekto** v lese potrebuje pomoc, možno sa niekomu počas búrky niečo stalo. Li mal veľmi dobré srdiečko a hneď sa rozhodol, že zistí, kam ho vtáky volajú. Na čele krdľa letel **najväčší** vták, vyzeral takto (ukážte obrázok). Ostatné vtáčiky poskladajme teraz z tangramu.

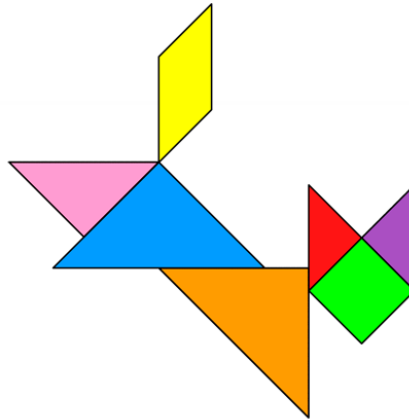

Li pokračoval v ceste **smerom k lesu**. Už **zd'aleka** videl, že hneď **prvá** lesná čistinka je celá zaplavená vodou. Ba nie, nie celkom celá. **Uprostred** nej ostal kúsok suchej zeme – akoby malý ostrovček. Na tomto ostrovčeku sa zimou triasla celá zajačia rodina – mamka zajačica a jej mladé zajačiky ušiačiky. Boli premočené, uzímené, vystrašené. **Všade okolo** nich bola voda.

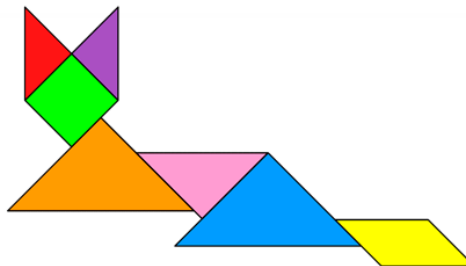
Li však bol smelý a odvážny, vyhrnul si nohavice a prebrodil sa cez vodu k zvieratkám. Uložil ich **do** košíka a odniesol na suchú lesnú čistinku. Všetci boli šťastní, že ich Li zachránil – mama zajačica (ukážte obrázok) aj jej zajačiky, ktoré teraz poskladajme z tangramu.

Li sa už lúčil so zajačou rodinkou, keď tu zrazu všetci počuli žalostný ston – prichádzal **z blízkej** priepasti. Žeby ešte niekto potreboval pomoc? **Z vysokej** skaly nazrel Li **do** priepasti a v nej zbadal **malú** hrdzavú líštičku kmotričku. Utekala **pred** búrku, pošmykla sa a padla **do** rokliny. Našťastie si neublížila, pretože jej nádherný chvost ju ako padák zniesol až **dole**. Lenže všade **dookola** boli strmé **vysoké** skaly a líštička si nedokázala sama pomôcť. Li uviazal svoje lano o skalu, spustil sa **do** rokliny, líštičku kmotričku položil **do** košíka a vyniesol ju **hore**. Pozrite sa, deti, ako vyzerala, aj my si líštičku skúsme poskladať z tangramu.

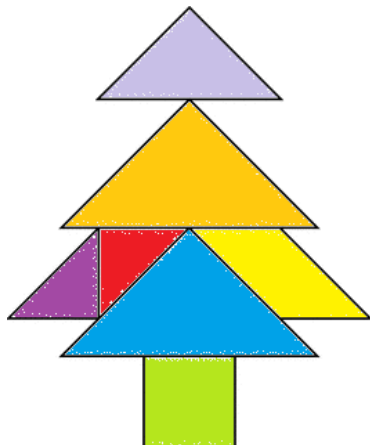
Viete, deti, kam Li položil líštičku? Rovno **uprostred** čistinky, kde boli aj zachránené zajačiky. A stal sa div divúci. Líška nezazerala na zajačiky, vôbec sa nechystala ublížiť im. A zajačiky sa ani trochu nebáli líšky. Všetky zvieratká boli nesmierne šťastné, že im Li pomohol. Nadišiel čas rozlúčky a Li sa pobral domov. Už zďaleka zbadal svoju kamarátku mačku Micku, ako ho čaká na kraji cesty. Skúsme ju poskladať z tangramu.

Ale čo to, aké zvuky. Mačka Micka čosi-kamsi našla starý zvonec, uviazala si ho **na** chvost, kývala ním sem a tam, zvonec zvonil bim a bam a našej rozprávke, deti, je koniec.

3.2 Zajačia rodinka

Kde bolo, tam bolo, **za** našim mestečkom, **vedľa** hlavnej cesty, sa nachádza lesík, v ktorom rastú listnaté a ihličnaté stromy. **Jeden** je **vysoký**, **druhý nízky**, **tretí** zas **tenký**, **štvrtý** zas **široký**, **každý** je iný. Dôležité však je, že **všetky** stromy poskytujú domovy pre **mnohé** zvieratká. Poskladajme si ihličnatý strom z tangramu.

V našom lesíku žijú srnky, jelene, líšky, zajačiky, ba aj diviaky. Zajačia rodinka žila **v strede** lesíka **pod vysokým** košatým dubom **vedľa** prameňa. Otec zajko fúzatý, mama zajačica ušatá a **osem** malých zajkov nezbedníkov – neustále šantili po lesných cestičkách. Spolu ich bolo **desať**. Poskladajme si malého zajka z tangramu.

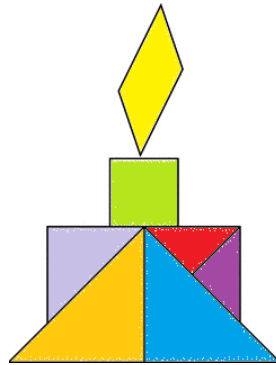

Malé zajačiky sa celý deň hrali v lese, preskakovali **nízke** pníky, schovávali sa **za** kríky, šantili **okolo** stromov, počúvali d'atľa, ako ťuká do stromov, pritom počítali,

koľkokrát zaľuká. Niekedy len **jedenkrát**, **dvakrát**, ale stalo sa, že aj **desaťkrát**. Tetka sova ich pozorovala **z vysokej** borovice.

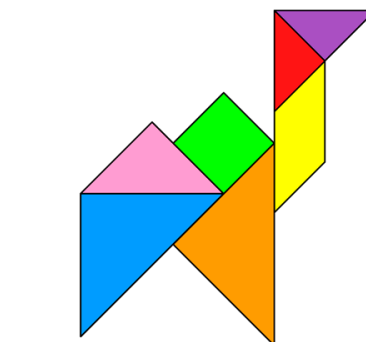
Jedného dňa **najmenší** zajačik spadol do **hlbokej** jamy. „Pomoc, pomoc,“ kričal. Súrodenci hneď k nemu pribehli, no pomôcť mu nevedeli. Postavili sa **okolo** jamy a pokúšali sa mu pomôcť, no nepodarilo sa im. **Najväčší** zajko uško utekal **najkratšou** cestou domov, aby privolal pomoc. Ocko zajko fúzatý utekal, ako len mohol, aby zachránil svojho **najmenšieho** zajka uška, ktorý mal **jedno** uško **kratšie** ako **druhé** a ten **najmenší** chvostík. Bol ockovým maznáčikom. Pomocou **dlhého** konára stromu vyslobodil zajka, zobral ho **na** chrbát a ponáhľali sa domov. Mamka zajačica čakala celú svoju rodinku s **veľkou** tortou, ktorú upiekla z radosti, že sa nikomu nič zlé nestalo. Ocko fúzik navrhol, aby si ozdobili tortu sviečkami, aby oslávili, že každý z nich je zdravý a sú všetci spolu. Poskladáme tortu z tangramu.

Na torte si každý pochutnal a celá rodinka sa uložila **do** postele spinkať. Určite sa im snívali pekné sny.

3.3 Cirkus v cirkuse (P. Štefánik)

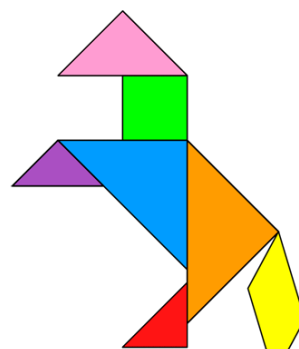
Povedala jedna **táva**, že v cirkuse úspech máva.
Medzi hrbmi deti nosí, vravia o nej, že je ktosi.

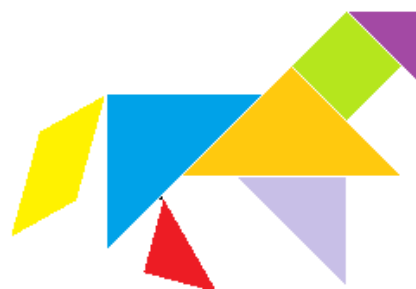
Slon jej riekol po robote: Ja ich nosím na chobote.
Deťom sa vraj najviac ľúbi, keď im na chobote trúbi.

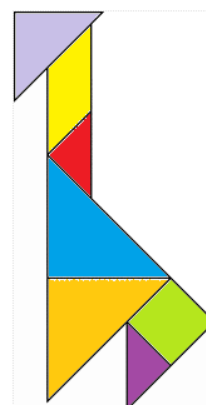
Koník šepol slonovi aj tave: Máte iba chválu v hlave.
Deti vozím na vozíku. Bratku, to je vôkol kriku!

Do smiechu mi, rečie **zebra**,
tá vaša reč štekľí rebrá.

Deti za **žirafou** bežia, to je pre ne štíhla veža.
Na tú lezie, kto je smelý, uvidí z nej cirkus celý!

3.4 Stratený psík

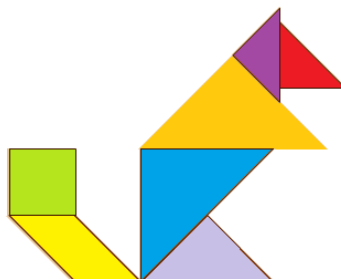
V domčeku **na** okraji dediny žila rodinka, ktorá sa starala o psíka. **Jedného** dňa sa rodinka rozhodla ísť so psíkom na výlet.

Mamka zabalila jedlo, ocko prichystal potrebné veci a **malý** psík si pripravil hračky. Vybrali sa **do** lesa. Prešli **okolo** posledných domov a ocitli sa **v** prírode. Zastavujú sa **pri** lesných kvetoch, rozprávajú sa a hovoria si vtipné príhody. Počúvajú, ako potôčik žblnkoce a les šumí. Majú krásny deň. Zastali **pri veľkom** strome, **pod** ktorým si rozložili svoj piknik.

Cítia, ako sa im ľahký vánok pohráva s vlasmi. Pozorujú, ako z listnatých stromov padajú ticho **na** zem zožltnuté listy. Ako neobyčajne sa cítia na tomto obyčajnom mieste. Zrazu zazreli aj malú veveričku.

Slnko sa začína odievať do červeno-ružového závoja a nebo začína mať oranžový nádych. Zrazu si uvedomia, že je čas ísť domov. Začali si baliť veci. Len ich **malému** psíkovi sa nechce ísť domov. Zrazu sa v kroví niečo pohlo. „Mami, môžem sa poprechádzať?“ spýtal

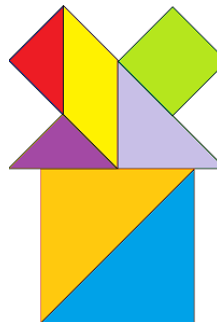
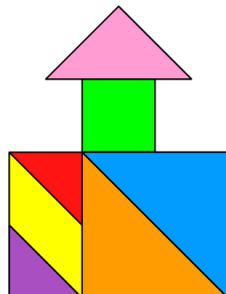
sa havkaním. „No choď, ale nebuď dlho,“ odpovie mamka. Išiel a išiel, ale to, čo videl, sa vzdáľuje a vzdáľuje, až celkom zmizne. Ocitol sa **na** neznámej čistinke. Je sám na opustenom mieste. Jediné, čo uvidel, je **malá** čierna guľôčka. Podíde k nej a zistí, že je to **malé** mačiatko.

„Stratilo si sa?“ opýtal sa psík. „Áno,“ odpovedalo mačiatko. Spoločne sa vybrali hľadať lesnú cestu domov. Už to nemôže byť ďaleko, cítili v duchu. Zrazu sa im **do** cesty postavila nečakaná prekážka. Bol to zvalený strom. „Čo teraz?“ preľakli sa. Našťastie išiel **okolo** zajačik, ktorý im pomohol dostať sa cez túto prekážku.

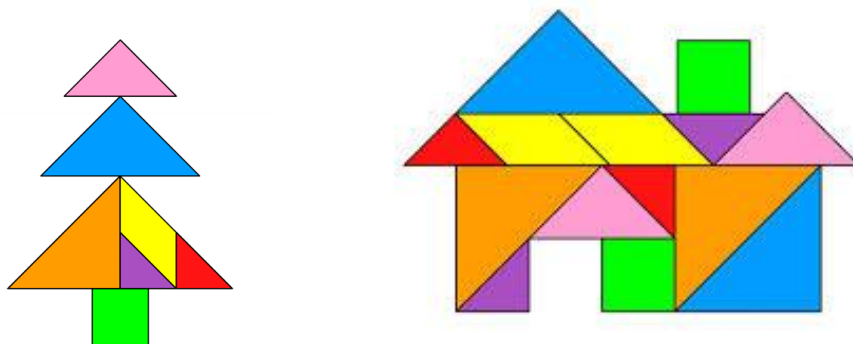
„Ďakujeme ti, zajko,“ pekne sa mačiatko so psíkom zajkovi poďakovali a pobrali sa ďalej lesnou cestou domov. Netrvalo dlho a v diaľke uvideli domček, v ktorom bývalo mačiatko, a napokon aj domček, v ktorom býval psíček.

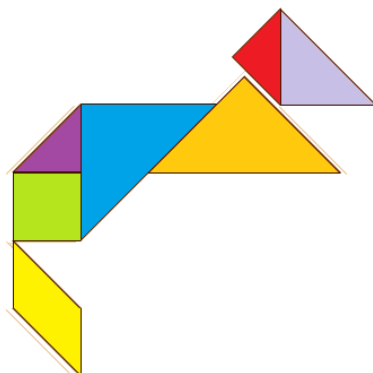
Všetko sa nakoniec šťastne skončilo a psíček s mačiatkom už ako nerozluční kamaráti si dávali veľký pozor, aby sa už nikdy nestratili a nezablúdili.

3.5 O domčeku (Mária Ďuričková)

Stojí **na kraji malého lesíka** (zostavte z tangramu) **domček**. Steny z dreva, dvere drevené, strecha drevená, celý bol drevený (zostavte z dvoch tangramov domček).

Jedného slnečného popoludnia šla okolo **myška hrabalka** (zostavte z tangramu myšku).

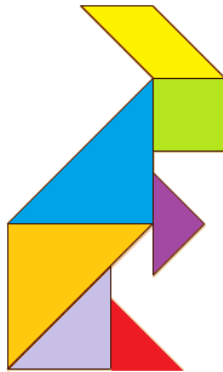
Zastala pred domčekom a kričí: „Domček, domček, kto v tebe býva?“ Nikto sa neozval. „Domček, domček, kto v tebe býva?“ zopakovala myška. Domček bol však opäť ticho. „Keď v tebe nikto nebýva, budem v tebe bývať ja!“ povedala si myška hrabalka a nast’ahovala sa **do** domčeka.

Na druhý deň skackala okolo domčeka **žabka kvákalka** (zostavte z tangramu žabku).

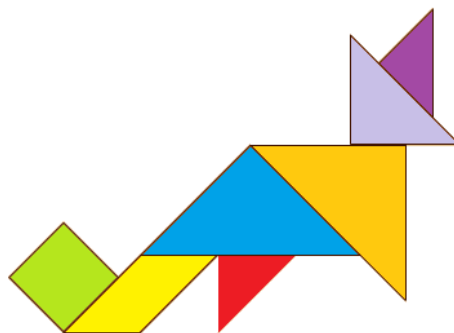

Žabka zastala **pred** domčekom a zakričala: „Domček, domček kto v tebe býva?“ „Ja, myška hrabalka! A ty si kto?“ „Ja som žabka kvákalka! Môžem bývať s tebou?“ „Pod!“ povedala myška. „Budeme bývať spolu!“

A tak sa žabka kvákalka nast'ahovala k myške hrabalke. **V** domčeku už žili **dvaja** obyvatelia. **Na tretí** deň beží okolo **zajačik ušiačik** (zostavte z tangramu zajačika).

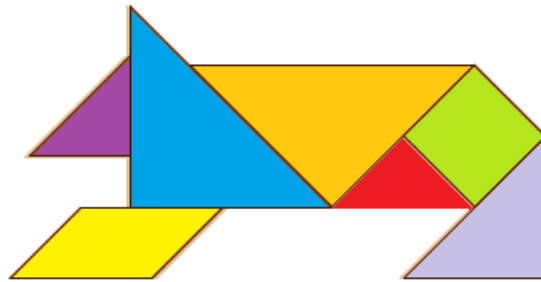
„Domček, domček, kto v tebe býva?“ „Ja, myška hrabalka, a ja, žabka kvákalka! A ty si kto?“ „Ja som zajačik ušiačik! Môžem bývať s vami?“ „Pod', budeme bývať spolu!“ A tak už žili v domčeku **traja**. **Na štvrtý** deň bežala okolo domčeka **líštička sestrička** (zostavte z tangramu líštičku).

Zastala, nazrela do domčeka a pýta sa: „Domček, domček, kto v tebe býva?“ „Ja, myška hrabalka, ja, žabka kvákalka, ja, zajačik ušiačik! A ty si kto?“ „Ja som líštička sestrička. Môžem bývať s vami?“ „Pod', budeme bývať spolu!“ A tak sa do domčeka nast'ahovala i líštička. A tak už v domčeku bývali **štyria**. **Na piaty** deň si vykračuje **po** lesíku **víčk** **sivý krčok** (zostavte z tangramu vlka).

Zastal **pred** domčekom, nazerá dnu a kričí: „Domček, domček, kto v tebe býva?“ „Ja, myška hrabalka, ja, žabka kvákalka, ja zajačik ušiačik, ja líštička sestrička! A ty si kto?“ „Ja som vlčok sivý křčok. Aký krásny domček! Môžem bývať s vami?“ „Pod', budeme bývať spolu!“ A tak už v domčeku bývali **piati**. **Na šiesty** deň sa tackal lesíkom **medveď huňatý** (zostavte z tangramu medveďa).

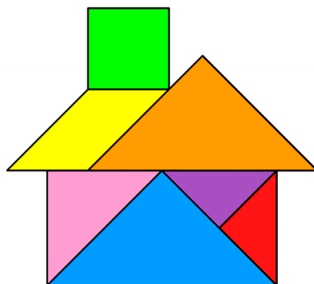

Aj on si začal obzerat' krásny domček. „Domček, domček, kto v tebe býva?“ pýtal sa. „Ja, myška hrabalka, ja žabka kvákalka, ja, zajačik ušiačik, ja, líštička sestrička, ja, vlčok sivý křčok! A ty si kto?“ „Ja som medveď huňatý! Máte veľmi krásny domček. Môžem bývať s vami?“ „Pod', budeme bývať spolu!“ A tak sa aj veľký hnedý maco vopchal do domčeka.

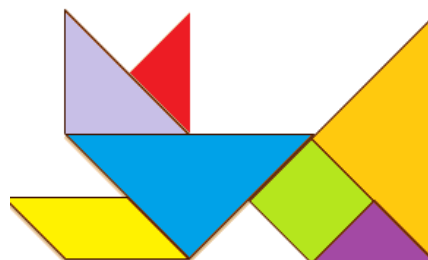
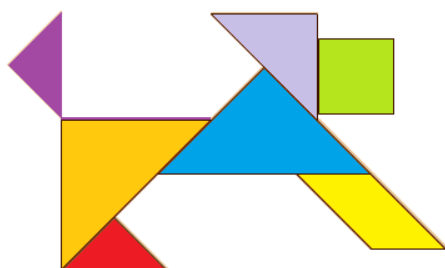
Ale beda, toľko obyvateľov bolo na drobný lesný domček priveľa! Len sa tak zachvel a hneď sa rozletel na všetky strany, aj drevené steny, aj drevená strecha, aj drevené dvere! A všetci jeho obyvatelia – myška hrabalka, žabka kvákalka, zajačik ušiačik, líštička sestrička, vlčok sivý křčok i medveď huňatý sa rozutekali **po** lese. **Na** strome zazvonil zvonec a rozprávke o domčeku je koniec!

3.6 Ako psíček s mačičkou piekli tortu (Josef Čapek)

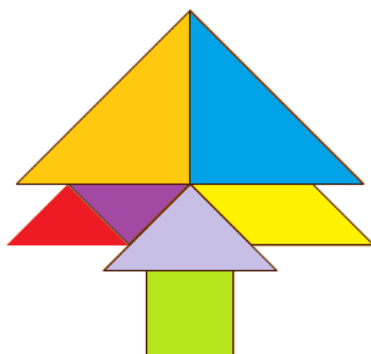
Kde bolo, tam bolo, stál **jeden domček**. V domčeku bývali deti, ktoré mali rady zvieratká. Mali aj psíčka a mačičku, s ktorými bývali v domčeku. Raz psíček a mačička mali sviatok, a tak sa rozhodli, že si upečú tortu. Doniesli všetko, čo im chutilo.

Psíček doniesol kosti, klobásku, mäso, múku, soľ, oriešky, párky, omáčku. **Mačička** tam pridala cukor, kože zo slaninky, uhorku, myš, smotanu, čokoládu.

Potom tam pridali aj cesnak, korenie, krupicu, kakao, kapustu, hrozienka, ocot, tvaroh, škoricu. Všetko zmiešali a dali upiecť. Torta sa im vydarila. Ale bola horúca, a tak ju dali vychladnúť. Kým torta chladla, išli sa zahrať **do** záhrady **pod** strom. Prišli aj deti z domčeka a spolu sa hrali. Potom si sadli **pod** strom a **po** práci oddychovali.

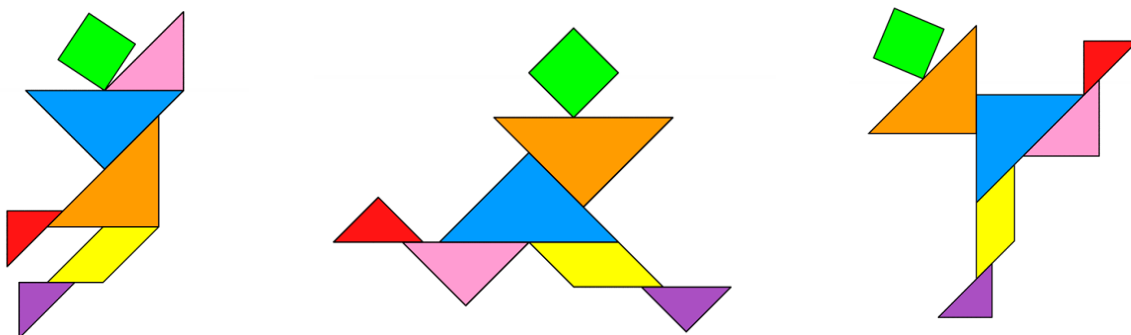
Keď si oddýchli, išli pozrieť **na** tortu. Lenže našli len **sviečku**, ktorú **do** torty zapichli. Pozerali sa všade dookola, ale tortu nenašli. Našli len skuvíňajúceho psíka v kríkoch. Bolelo ho bruško, lebo zjedol celú tortu.

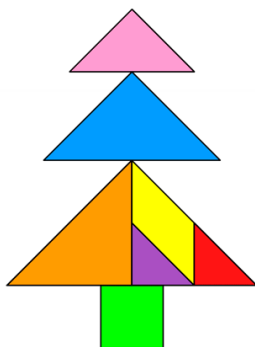
„Dobre ti tak,“ povedala mačička. „Mal si aj nám niečo nechať,“ povedal psíček. Smutne išli **za** deťmi **do** domčeka. Deti sa o psíčka a mačičku postarali. Dali im mlieko aj kus koláča. A nenásytný pes ostal **pod** kríkom ešte celý týždeň.

3.7 Rozprávka „Zrkadlo“

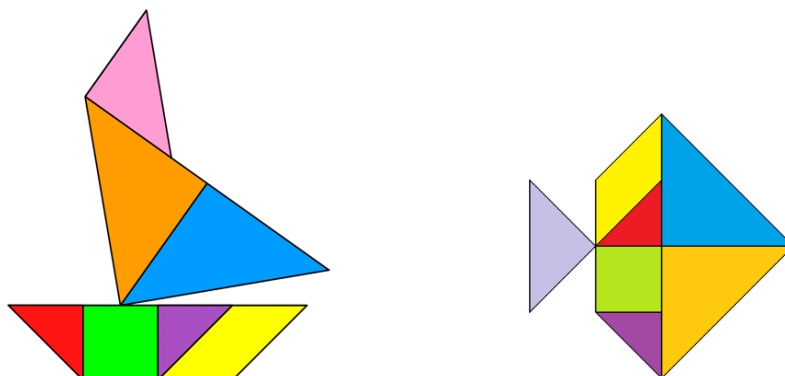
Kde bolo, tam bolo, žil v malom domčeku spolu s mamkou a ockom malý chlapec. Volal sa Janko. Rád sa hral s loptou. Keď vyrastie, bude futbalista. Prišla búrka, vonku pršalo a Janko nemohol ísť na futbalové ihrisko hrať futbal. No vymyslel si, že futbal bude hrať v izbe. Začal sa hrať s loptou. **Na** stene bolo zrkadlo. Keď Janko kopol s chuťou **do** lopty, lopta nechtiac letela **do** zrkadla. Zrkadlo spadlo a rozbilo sa **na** sedem kúskov. A tu si Janko uvedomil, že mu mamka kúpila hru tangram, s ktorým sa rád hrával. Janko začal skladať obrázky z tangramu. Najprv sa mu podarilo poskladať **futbalistu**.

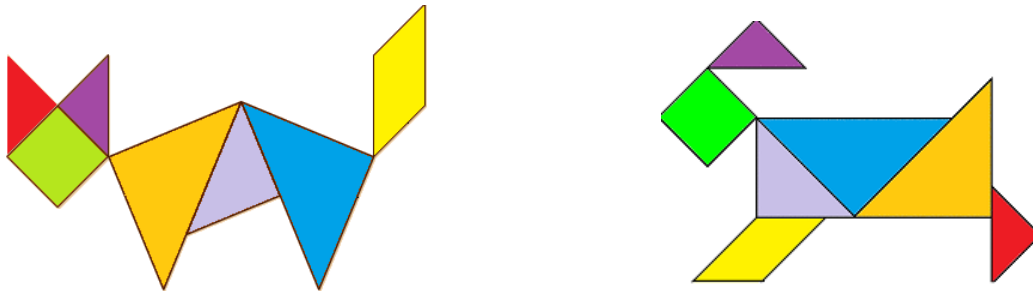
Ešte stále fúkal silný vietor. Janko sa pozeral, ako sa jedlička **na** dvore ohýnala. Preto sa rozhodol poskladať **jedličku**.

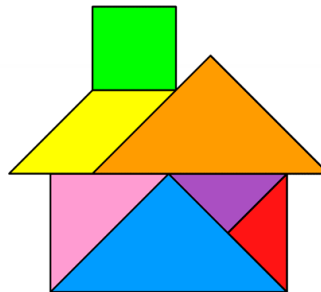
Pozeral sa z okna a videl, že vonku stále prší, všade stála voda. To by sa člnkovalo! Janko poskladal **loďku**. Do vody urobil aj **rybky**.

Z okna ešte videl, že mačka uteká pred silných lejakom a skryla sa **za** psíkovu búdu. Poskladal **mačku**. **Za** mačkou utekal aj pes. Poskladal aj **psíka**.

Janko sa pozeral cez okno, či ešte nevidí mamičku prichádzať domov. Vtedy poskladal **dom**.

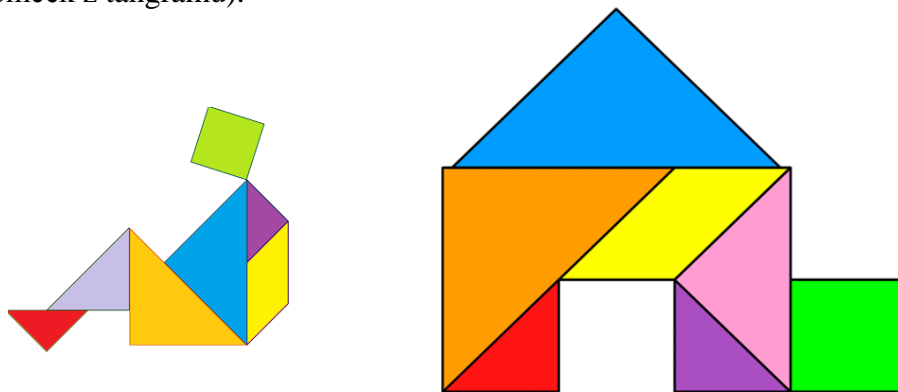

Tak veľmi si chcel zložiť zrkadlo, ale bál sa, že si môže ublížiť. Medzitým už mamička prišla domov. Len čo ju zbadal, nebol schopný vydať zo seba ani slova. Priznal sa, čo urobil. Skončilo sa to celkom šťastlivo. Mama ho síce trochu vyhrešila, lebo mohol dávať pozor, ale pretože sa chlapsky priznal, nespravila mu nič.

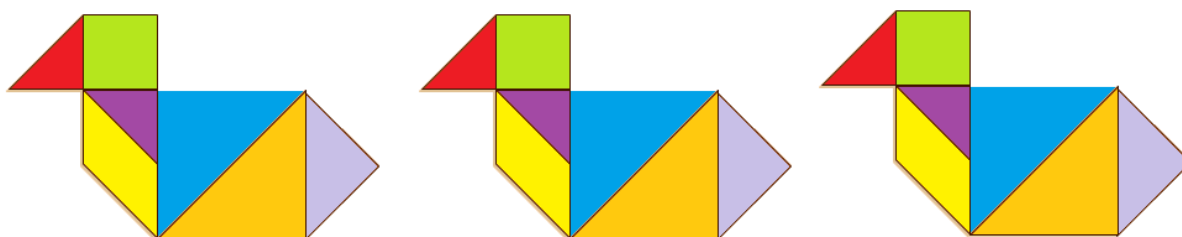
Slniečko vyšlo spoza mrakov. Vysušilo vodu a Janko mohol ísť hrať futbal na futbalové ihrisko.

3.8 Rozprávka o stratenej zlatej rybke

Bol raz jeden malý rybár, ktorý bol veľmi chudobný. Býval v malom domčeku **na** brehu rieky. Veľa dní už nič neuložil, a preto mal veľký hlad. V domčeku už nemal ani kúsok chleba, a tak smutne chodil sem a tam a rozmýšľal, čo urobiť, aby sa trochu najedol (zostavte rybára a jeho domček z tangramu).

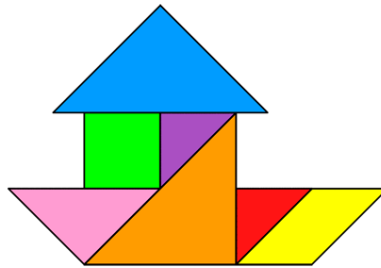
Nakoniec sa rybár rozhodol, že pôjde opäť k rieke a skúsi šťastie. Tak sa vydal na cestu k rieke, kde už dávno nič neuložil. Prvý deň vytiahol z rieky sieť a veril, že v sieti sa chytila rybka, ale sieť bola prázdna. Smutne sedel vo svojej loďke a hľadel do diaľky. Ale na druhý deň ráno opäť skúsil svoje šťastie, rozhodil sieť do rieky a čakal. **Po** rieke plávali tri kačičky (zostavme kačičky z tangramu).

Keď vytiahol sieť, našiel v nej len starú topánku. Smutný a hladný sa zahľadel **na** oblohu, **na** ktorej poletovali vtáci, a potom sa pobral domov. Od hladu aj zabudol svoju loďku pri brehu uviazať.

Zrazu sa rozfúkal silný vietor a ten začal odnášať malú loďku ďaleko od brehu. Vietor čoraz viac a viac silnel a unášal loďku do diaľky. Slniečko videlo veľkú nespravodlivosť, a tak sa ukázalo na oblohe a zahnilo silný vietor a loďka ostala neďaleko druhého brehu. Keď ráno prišiel rybár k rieke, opäť zosmutnel, lebo nemohol ísť loviť ryby bez loďky. Tak sa

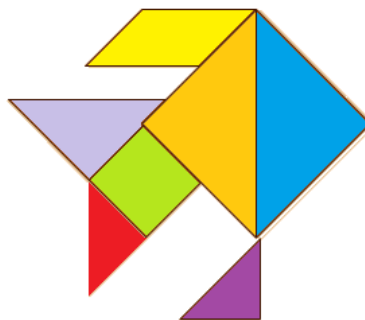
vydal popri rieke hľadať svoju loďku a čo nevidí? **Na** druhej strane brehu zbadal svoju loďku neďaleko veľkého stromu.

Keď bola loďka akoby zázrakom opäť na svojom mieste, rybár **do** nej rýchlo nasadol a vesloval do stredu rieky, kde rozhodil svoju sieť. Čoskoro zbadal, že v sieti sa niečo pohlo, a tak rýchlo vytiahol sieť, v ktorej zbadal maličkú rybkú. Bola taká malá, že rybár ju chcel hodiť späť **do** vody. **V** tom však začul, ako niekto hovorí tenkým hláskom: „Počuj, rybár, pust' ma späť **do** vody, ja som ešte veľmi malá, ale ak vyrastiem, určite ma nájdeš **vo** svojej sieti a konečne sa dosýta naješ. Vieš, stratila som sa rodičom a hľadám ich.“

Rybár si všimol, že rybka je zlatá, ale rozhodol sa pustiť ju **na** slobodu a hodil ju späť do rieky. Prekvapili ho múdre slová malej rybky. Rybár si smutne vzdychol, a len čo sa rybka stratila vo vode, zrazu začul **vo** vode čľupot. **Z** rieky sa **v** tej chvíli vynorili dve veľké ryby, ktoré prosili rybára o pomoc: „Rybár, nevidel si tu malú zlatú rybkú, je to naša dcéra, ktorá sa nám stratila a my ju nemôžeme nájsť.“

Rybár im oznámil, že **pred** chvíľkou ju ulovil, ale pustil **na** slobodu. Ryby sa mu poďakovali a začali ďalej hľadať svoju nezbednú dcérku (zostavte rybkú z tangramu).

Zlatá rybka sa však nestratila a čoskoro opäť priplávala k rybárovi. Tu sa akoby zázrakom stretla so svojimi rodičmi. Všetci sa šťastne zvitáli a **za** odmenu rybárovi nahnali plnú sieť rýb a sľúbili mu, že už nikdy z rieky neodíde bez úlovku. A tak rodina malej zlatej rybky bola opäť spolu a šťastná.

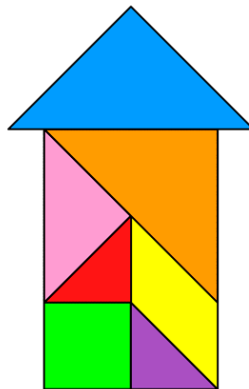
Podľa textu rozprávky a inštrukcie učiteľky deti môžu skladať veľký strom, vtáky, číslicu 2 (dve ryby), postavu rybára.

3.9 O zvedavej lienke

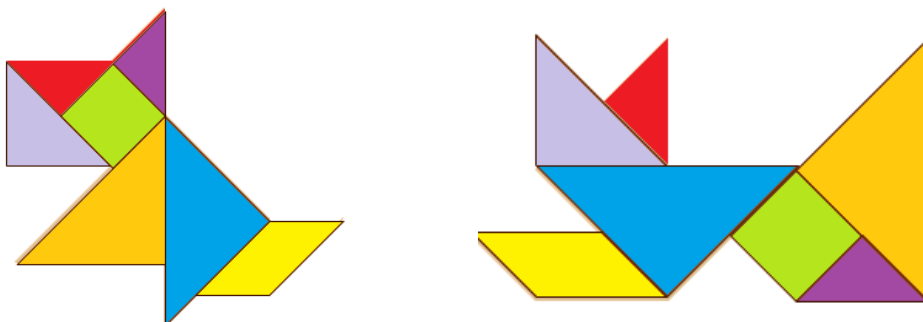
Kde bolo, tam bolo, bola raz jedna lienka a tá bola veľmi zvedavá. Už ju omrzelo lietat' z kvetu na **kv**et, hrať sa na lúke a potulovať sa sem a tam.

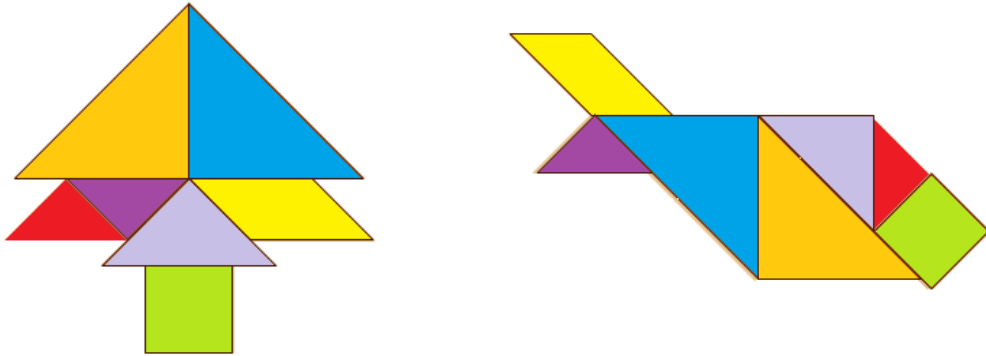
Preto sa jedného dňa rozhodla, že sa pozrie za lúku, kde ešte nebola. Letí, letí si lienka milá, občas si veselo poskočila a tu zrazu vidí pred sebou veľký **dom**.

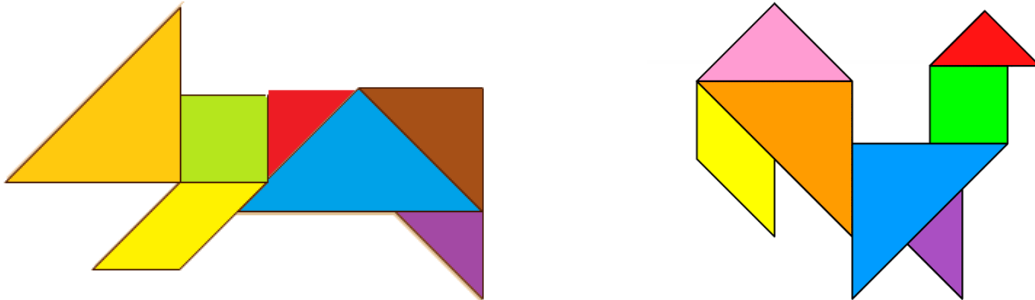
Keď už zo zvedavosti nemohla vydržať, zlietla dole a čo nevidí – pred domom leží **pes**, na slniečku sa vyhrieva **mačka**.

Pod **jedličkou** je jazierko a v ňom pláva **rybka**.

No zrazu počula čudné zvuky. Od strachu sa bála pohnúť. Lienka sa začala veľmi báť. Ale keďže je lienka zvedavá – pomaličky, potichučky vzlietla a letela za tými čudnými zvukmi. A čo nevidí? Domáce zvieratká. Je tu **prasiatko** a **kohútik**.

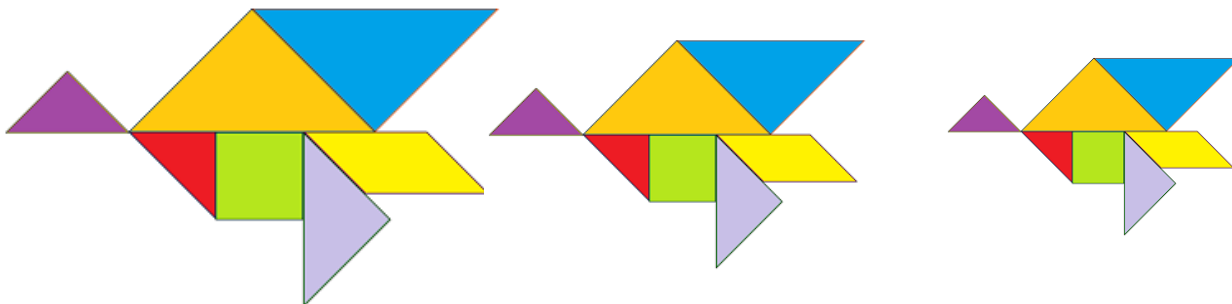
Na tráve sa pasú husi, sliepky, zajace.

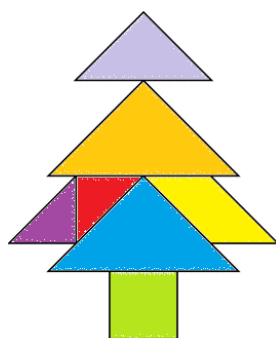
Boli také veľké, že maličká lienka sa zľakla a uletela späť do svojho kráľovstva na lúke. Od únavy jej oči začali klipkať a nakoniec ju celkom premohol spánok. Na dverách zazvonil zvonec a rozprávky je koniec!

3.10 Rozprávka o vtáčikoch

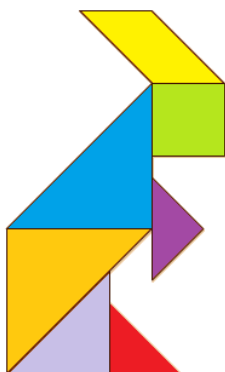
Kde bolo, tam bolo, bol raz **jeden veľký**, obrovský les. V tom veľkom lese **bývali tri vtáčiky**. **Jeden bol veľký, druhý menší a tretí najmenší**. Poskladajme si vtáčika.

Tie vtáčiky sa rozhodli, že vyhľadajú vo veľkom lese najvyšší strom. Celý deň lietali medzi stromami, kým našli ten **najvyšší** strom v lese. Na tom strome vtáčiky oddychovali, lebo sa veľmi unavili v hľadaní. Poskladajme si z tangramu **strom**.

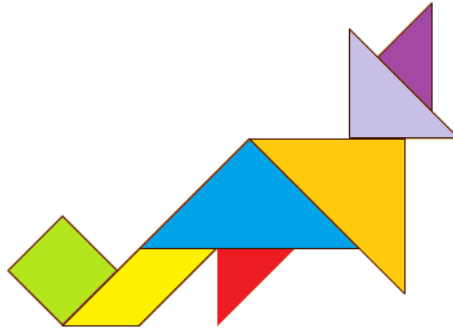

Keď vtáčiky sedeli na konároch, počuli zvonieť zvonček. Najprv počúvali zvonenie veľmi tiché, potom hlasnejšie. Vtáčiky pozerali **doprava, doľava, hore**, ale nevideli zvonček. Keď pozerali zo stromu **dole**, uvideli pri kríku hnedého zajačika, ktorý bol vystrašený a na krku mal zavesený lesklý zvonček. Poskladajme si z tangramu zajačika.

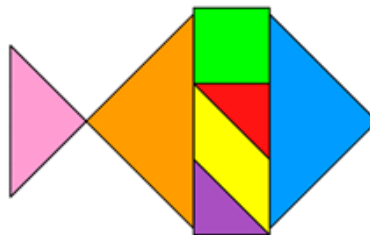

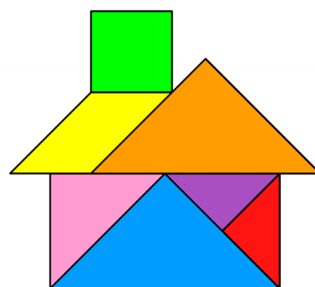
Zajačik sa chcel ukryť **pred** líškou **pod** krík, ale líška bola celý deň na jeho stope. Zajačik darmo bežal, skryl sa **za** stromy, **pod** kríky, vo **vysokej** tráve, v nore, ale líška ho všade našla, lebo zvonček zajačika prezradil. Poskladajme z tangramu **líšku**.

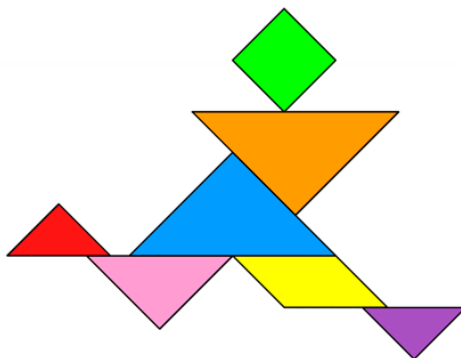
Vtáčiky chceli pomôcť zajačikovi, a preto preleteli troma smermi, aby zavolali niekoho na pomoc zajačikovi. **Veľký** vtáčik lietal nad stromami, **menší** vtáčik medzi konármi a **najmenší** vtáčik pod konármi. **Veľký** vtáčik uvidel na okraji lesa veľké jazero, v ktorom plávala veľká ryba. Vtáčik ju poprosil, aby pomohla zajačikovi, ale veľká ryba ho odmietla, lebo ona bez vody nemôže žiť. Poskladajme z tangramu **rybu**.

Menší vtáčik sa stretol s medveďom, ktorý práve ochutnával červené maliny z malinového kríka. Keď si vtáčik sadol na krík, aby ho poprosil o pomoc, medveď ho skoro chytil. Ten **menší** vtáčik sa zľakol a odletel. **Najmenší** vtáčik uvidel malý domček **uprostred** lesa na malej lúke, v ktorom býval **malý** smelý chlapček. Poskladajme **domček** z tangramu.

Vtáčik porozprával chlapčkovi o tom, ako potreboval pomôcť zajačikovi, ktorý je už veľmi unavený a vystrašený. Chlapček išiel za vtáčikom, ktorý mu ukázal cestu k zajačikovi. Keď počuli zvonček, už vedeli, kam majú ísť. Našli hnedého zajačika, odstránili mu zvonček z krku, a tak ho zachránili pred líškou. Poskladajme z tangramu **chlapčeka**.

Zajačik sa zachránil vďaka vtáčikovi a chlapčkovi a odvtedy si žije veselo v lese.

3.11 Zajkova svadba (Alica Náhliková)

Skáče zajko po ceste k svojej milej neveste.

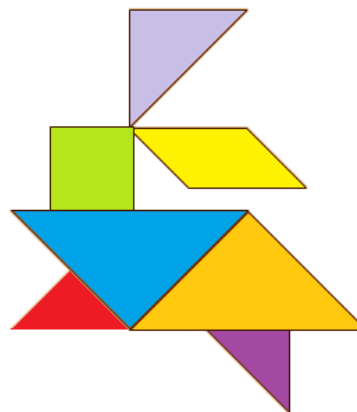
„Hopi sem a hopi tam, na svadbu sa ponáhľam.“

Obletela správa les, že sa zajko žení dnes.

Nevesta sa v zhone strojí, pred zrkadlom práve stojí.

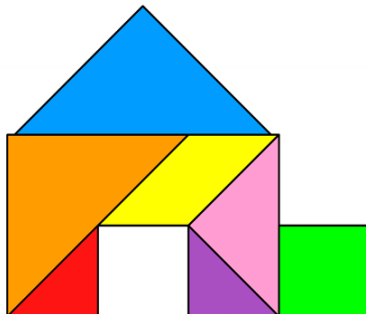
Obzerá sa z každej strany už čoskoro mladá pani.

Hovorí si s úsmevom: „Nevestička krásna som.“

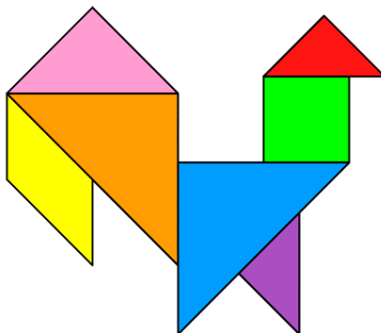

3.12 Rozprávka o kohútikovi Pipovi

Kde bolo, tam bolo, bola jedna lúčka a uprostred lúčky **malý domček**. V domčeku býval dedko a babka.

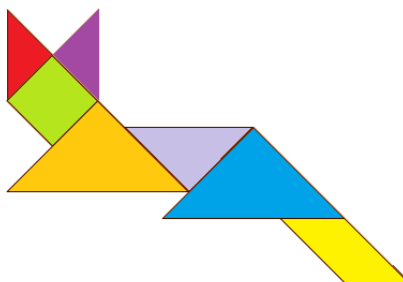

Vzadu za domčekom mali gazdovský dvor, kde chovali domáce zvieratká. **Najväčšiu** radosť mali z **kohútika**, ktorý sa volal **Pipo**.

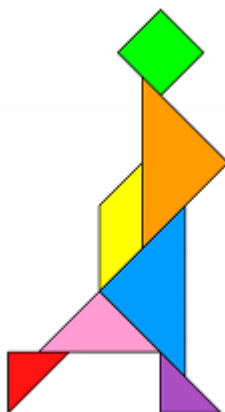
Vedľa domčeka rástol **stromček**, na ktorom **vysoko** v konároch mali hniezdo **vtáčiky** – **zobáčiky**. Všetci si žili šťastne až dovtedy, kým sa **do** lesa neprist'ahovala **líška**, ktorá každý deň striehla **okolo** domčeka na kohútika. **Kohútik Pipo** vstával ako **prvý**, zobudil dedka aj babku. A tak to išlo každé ráno. Až **jedného** rána sa kohútik Pipo natriasal, chcel silno zakikirikať. Ale beda, vydával šepotavé, chrapľavé zvuky. Skúšal, skúšal, ale zakikirikať nemohol.

Práve vtedy išla **okolo** domčeka **líška** a chcela uchmatnúť kohútika. Takmer sa jej to podarilo. Z domčeka vyšla **babka** a zlú líšku odohnala **d'aleko** do lesa.

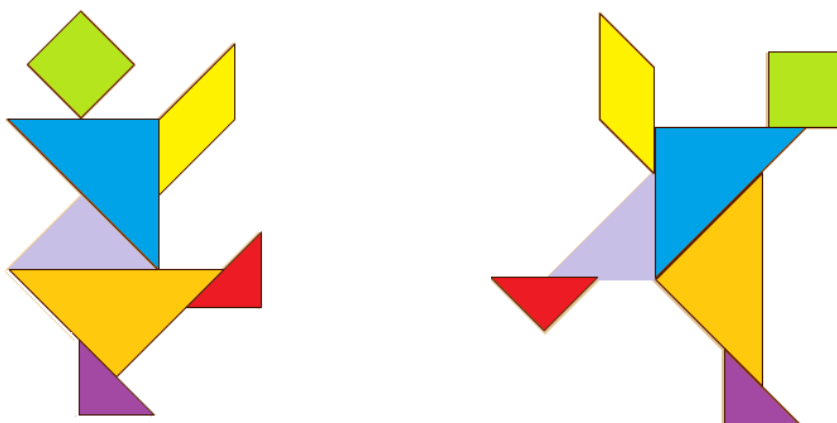

Babka kohútika zachránila. „Kohútik, čo sa to porobilo? Už je vonku ráno, slniečko je **vyso**ko na oblohe. Čo ti je, Pipo?“

Kohútik len šepotal, hlások nevydal. Onemel, celkom onemel. „Čo si len počnem, ak už viac nebude kikiríkať. A možno si len ochorel. Otvor zobák, Pipo. Povedz ááá. Veď som to mohla hneď vedieť, vnútri máš celé hrdlo zapálené. Neboj sa, vyliečim ťa. Urobím ti dobrý lipový čaj s medom. Budeš zdravý, kohútik, uvidíš. Teraz si v postielke pekne pospi.“ **Kohútik** po chvíľke pomaly vstal, obzrel sa, hlávkou pokýval **vpravo-vľavo** a skúšal zakikiríkať. „Ki-ki-ri-kíííííííí, ki-ki-ri-kíííííííí, už je zdravý **kohút Pipo**. Dobré ráno. Ďakujem vám, milá **babka**.“

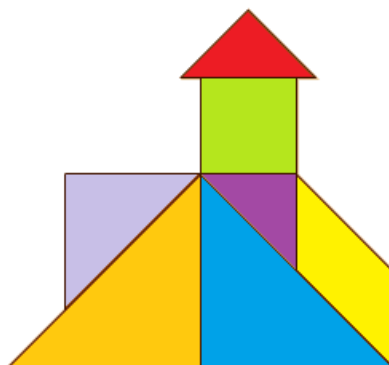
Nakoniec sa všetko dobre skončilo. Kohútik kikiríkal, slniečko **vyso**ko na oblohe svietilo a líška utiekla ďaleko od domčeka. Dedko s babkou si od radosti za svojím domčekom zaspievali a zatancovali.

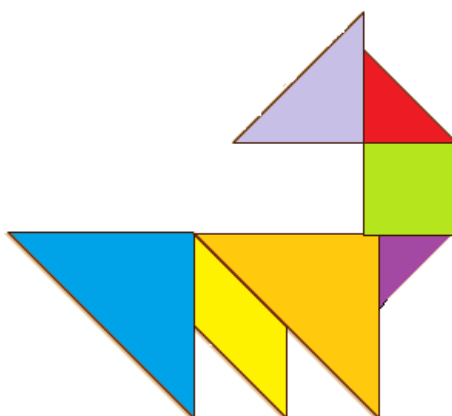
Zazvonil zvonec a rozprávke **o kohútikovi Pipovi** je koniec!

3.13 Farebná krajina

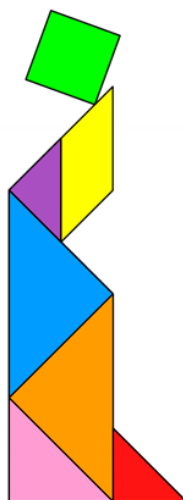
Vo farebnej krajine, kde bolo všetko krásne farebné, stromy, kvety, lúky, žil jeden drak na hrade, ktorý sa týčil na vysokej skale. Z tangramu postavíme **hrad**.

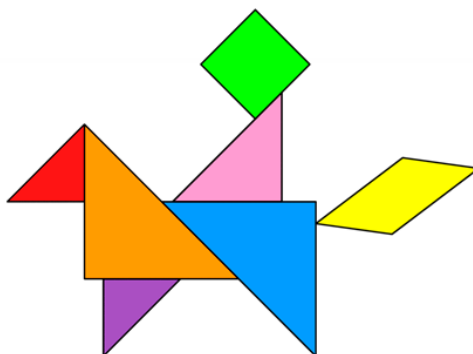
Na hrad uniesol drak dámu Júliu, ktorá strážila farby, a keď to urobil, farby vybledli a stratili sa. Keď ju unášal, mával obrovskými krídlami (deti napodobňujú let draka).

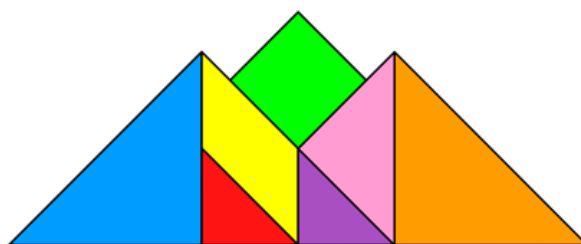
Dáma Júlia bola veľmi smutná a plakala. Tak sme tej dáme pridali tiež farbu a postavíme si ju z tangramu.

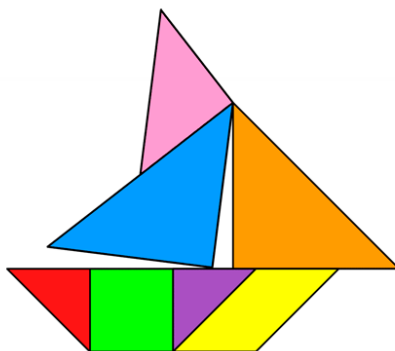
Dáma Júlia bola zatvorená v **najvyššej veži** hradu. Jedného dňa, keď bola **veľká** búrka (deti napodobňujú búrku), prišiel na hrad **jazdec na koni**.

Tento jazdec bol princ z **ned'alekej** krajiny Slniečkovo. Dozvedel sa o unesenej dáme Júlii a rozhodol sa, že zachráni dámu aj farebnú krajinu. **Vo veľkej** bitke s drakom ho porazil a zvíťazil. Dáma Júlia vysadla na koňa a odcválali spolu s princom k obrovským horám Tatrám. Postavíme si ich z tangramu.

Keď bol drak porazený, krajine sa vrátili farby a ožila. Princ Matej spolu s dámou Júliou prišli k jazeru, kde na nich už čakali ľudia, ktorí tleskali a radovali sa (deti tleskajú). Nasadli na loď a tá ich doviezla do krajiny Slniečkovo. Tam princ Matej spolu s dámou Júliou šťastne žili. Loď postavíme z tangramu.

3.14 V kráľovstve – Šípková Ruženka (Terézia Mešťanová)

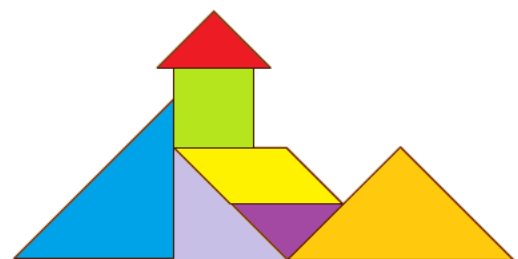
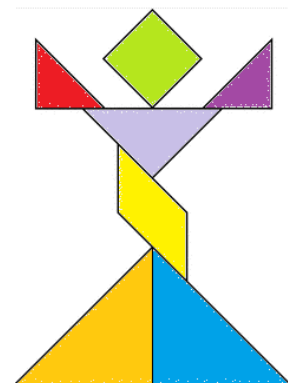
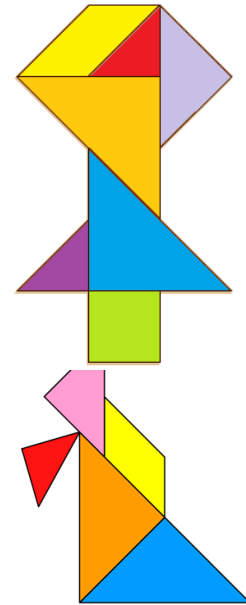
V kráľovstve, kde vládol kráľ, chystal sa preslávny bál.
Narodila sa tam včera princezná, kráľova dcéra.
Poslovia mnoho hostí zvali, krstiny veľké nachystali,
i sudičky boli zvané, iba jedna veru, tá nie.

Už sa nevie, či v tom zmätku zabudli na túto tetku.
Pekné meno – Ruženka – dostala vám do vienka.
Sudičky jej nadelili krásu, dobro, veľa sily.
Toto riekla nepozvaná: „Až vyrastie z dietka panna,
keď bude dospelou žienkou, tak sa pichne o vretienko.
Vtedy zaspí spánkom tuhým a nikto ju nezobudí.

Princezná vám bude spať a s ňou celý tento hrad.“
Kráľ sa veľmi preľakol. Čo urobiť s rečou tou?
Dal on rozkaz vybubnovať: „Kolovrátky všetky schovať!
Žiadny dom či veľký statok nesmie vlastniť kolovrátok.“

Tu sudička najmladšia svoj súd dietku prináša:
„Zmiernim tento krutý trest, budeš ho pár rôčkov niešť.
Ale princ, čo k zámku zblúdi, sladkým bozkom ťa prebudí.
A zobudí celý hrad, manžela v ňom budeš mať.“
Tak si žijú v zámku krásne, kým Ruženka v ženu rastie.
Otec kráľ však stále v mysli na zlú sudbu dcéry myslí.

Kolovrátkov nikde nieto, možno ujdú sudbe preto.
Sluha, ktorý mal mať dozor, na chvíľu nedal pozor.
A princezná zmizla v poli – tam, kde veža stará stojí.
Princeznička bližšie beží ku bráničke – k starej veži.
Otvára ju, kráča hore, zvedavá, čo je v komore.
Tam si babka sedí v chládku, pradie niť na kolovrátku.
„Čo to robíš, babka milá, nikdy som to nerobila.“

„To sú nite, pradiem tenko,“ podáva deva vretienko.

Deva do prsta sa pichla, akoby tam bola ihla.

Princezná i celý zámok hneď upadli v tuhý spánok.

Prešli roky v okamihu, ľudia veru zabudli už na princeznú,
na zámok tiež, vidieť z neho len hradnú vež.

Princ zo susednej krajiny vybral sa na lov diviny.

Zablúdil v tmavom lese, koník ho k veži nesie.

Veža trnám zarastená a vo veži stará žena.

„Povedz mi ty, babka stará, kto tu býval, čo za kráľa?“

„Dávno je to, milý synu, sudička vraj nesie vinu,
že tú sudbu dala zámku, na sto rokov zaspať v spánku.

Hore vo vysokej veži princeznička krásna leží.

Čaká bozk, čo kúzlo zmari, čo pretrhne všetky čary.

Potom spiaca princezná zobudí sa z toho sna.“

Už nečaká vysvetlenie, priamo k veži sa on ženie.

Seká trnie jeho meč. „Zmizni, trnie, nech si preč!“

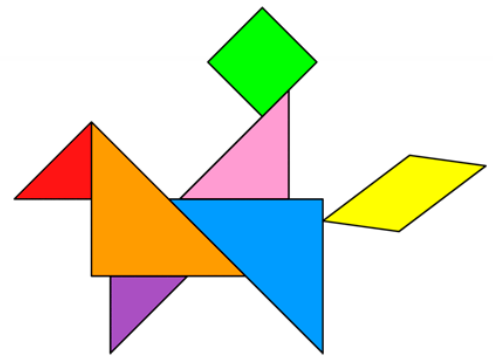
Presekal sa k hradnej veži, už po schodoch hore beží.

Ruženka tam sladko spí. Princ ju bozkom zobudí.

Bozk pretrhol dávnu kliatbu, na hrade chystajú svadbu.

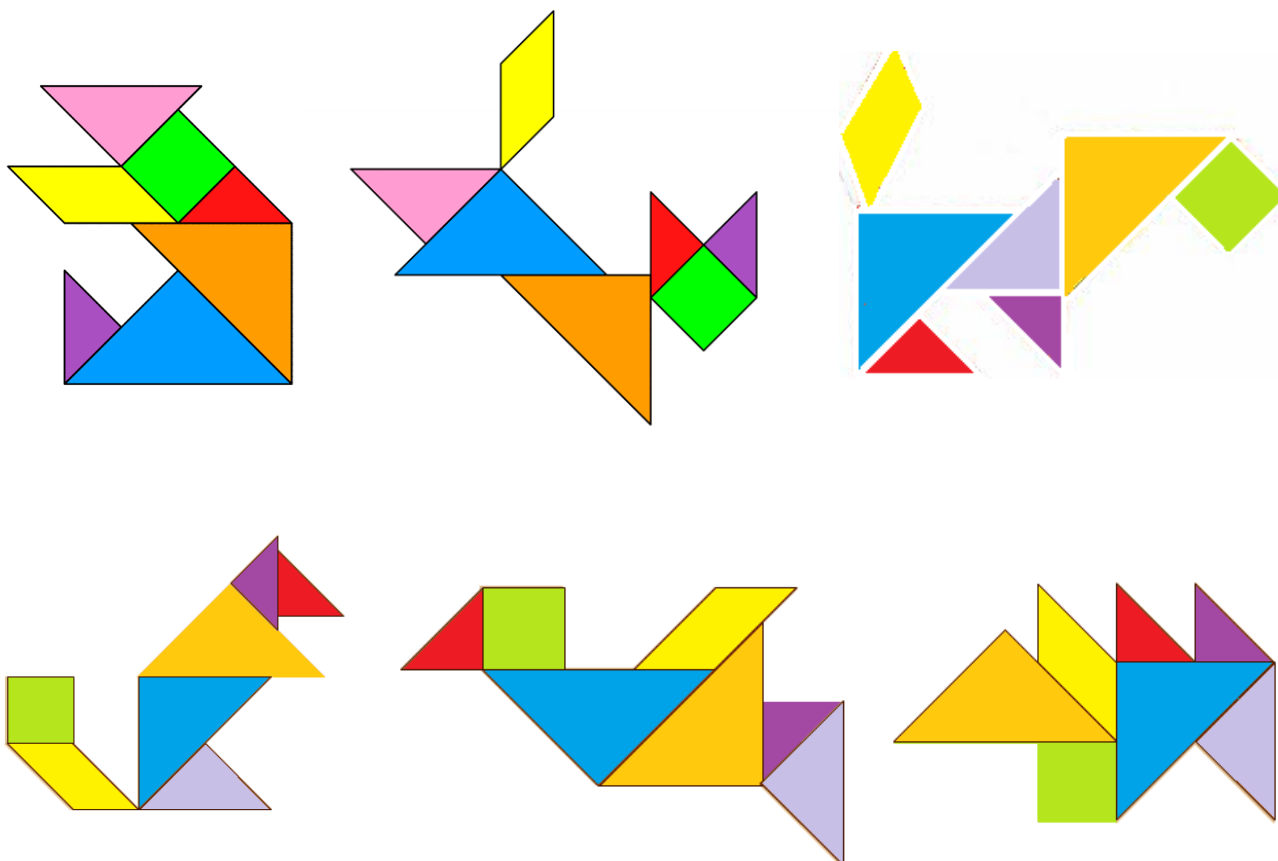
Ruženka od šťastia žiari, s princom stojí pri oltári.

Žili šťastne, toľko vari, koľko prv zakliati spali.

3.15 Rozprávka z lesa (rozprávku našiel Tomáš Šmid u pani Ludmily Šmidovej)

V **jednom** lese si nažívali zvieratká ako **jedna** rodina. Žil tam macko Brum-Brum, líštička Kmotrička, vlčko Tlčko, veverička Hryzka, straka Gizka a ježko Jožko. Poskladajme si zvieratká z tangramu.

Ježko Jožko bol z nich **najmenší**, no zato najmúdrejší. Každému vedel poradiť, ale i pokarhať, keď sa nedajbože zvieratká medzi sebou pobili. Všetci ho počúvali a poslúchali.

Keď nastala jeseň, zavolať si ježko Jožko všetky zvieratká na čistinku v lese a takto im hovorí: „Počúvajte, zvieratká, nastala jeseň a **čochvíľa** bude zima. Treba sa na ňu dobre pripraviť. Musíme si opraviť domčeky, brlôžky a nazbierať si veľa potravy.“

Tak sa aj stalo. Zvieratká usilovne pracovali, zbierali lesné plodiny, oriešky, hrúbiky a **každý** to, čo mal rád. Komôrky sa plnili všelijakými dobrotami, domčeky boli opravené a do brlôžtekov si nanosili seno, aby sa im cez zimu mäkučko spalo.

Všetci pracovali okrem veveričky Hryzky. Tá sa im len posmievala, či sa im chce pracovať a zháňať potravu. Vraj jej sa nechce, radšej sa bude hrať a skákať zo stromu na strom. Ježko Jožko jej hovorí: „Veverička Hryzka, v zime zamrzneš a budeš hladná.“ Tá sa

mu však vysmiala, vraj má kožuštek teplý, a keď bude hladná, vyjde na strom, utrhne si šišku a zje ju.

Nastala zima, všetky zvieratká boli v teplučkých domčekoch a brlôžkoch, len veverička sa túlila v studenom a mokrom domčeku. Triasla sa od zimy a bola aj hladná. Vyšla si na strom, odtrhla si šišku a chcela ju zjesť. Lenže šiška bola zamrznutá ako cencúľ. Skoro si vylomila zúbky. Vedela, že je zle. Rozmýšľala, čo bude robiť. Napadlo jej, že pôjde poprosiť ježka Jožka, aby ju zachránil od zimy a hladu. Zaklopala mu na dvierka. Ježko si pretrie očka a zavolá: „Kto ma budí zo zimného spánku?“ „To som ja, veverička Hryzka. Prosím ťa, pusti ma dnu, som premrznutá a hladná.“ Ježko Jožko ako dobrý kamarát ju vpustil dnu, dal jej najesť a ukázal jej teplé miestečko, kde bude spať.

Prespali zimu a nastala jar. Príroda sa začala prebúdzat'. Slniečko svietilo, vtáčiky spievali a zvieratká vyšli zo svojich brlôžkov. Vyskočila aj veverička Hryzka a hneď bežala k svojmu domčeku. Ten bol mokrý a zničený. Nechala ho vysušiť na slniečku a začala ho opravovať. Cez leto si nanosila toľko potravy, že nemala ju len na jednu zimu, ale aj na tri. Pochopila, že lenivosť sa nikdy nevypláca a bez práce nie sú koláče. Od tých čias bola veverička najusilovnejšia zo všetkých zvieratiek a počúvala dobré rady ježka Jožka.

3.16 Rozprávka o repe (František Hrubín)

Dedko repu zasadil. Na medzu sa posadil.
Čakal, čakal, mráz ho ľakal, slniečka sa bál,
na dážď nadával.

Repa vyrástla veľká, preveľká.
Dedko ťahal repu, ale repu nevie vytiahnuť.
Zavolá babku.

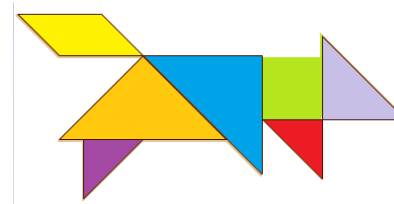
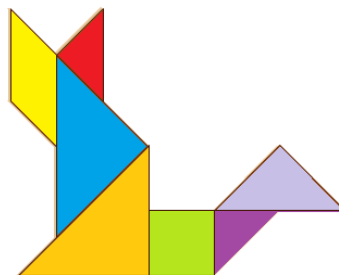
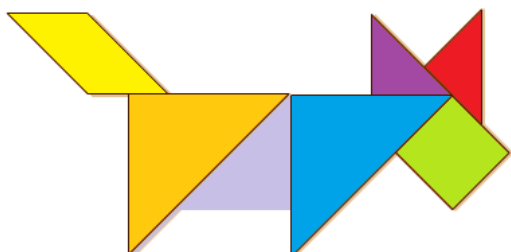
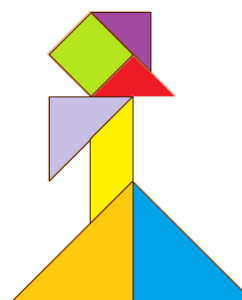
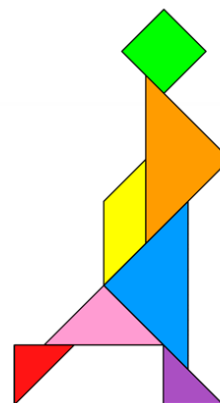
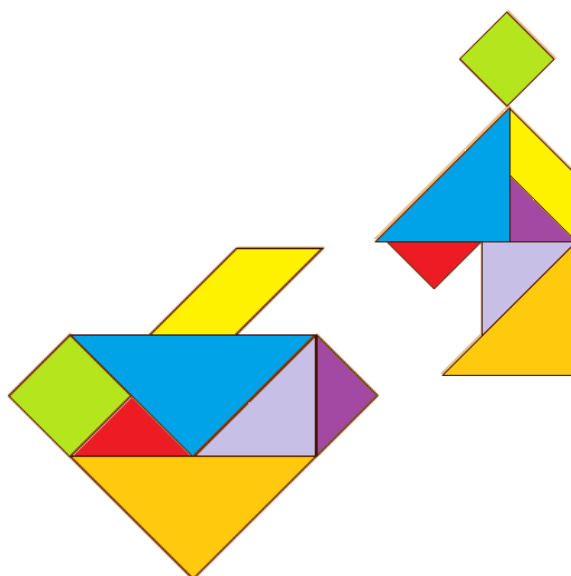
„Babka, pod' mi pomôcť!“
Ťahajú, ťahajú, ale repu vytiahnuť nemôžu.
Babka zavolá vnučku.

„Vnučka, pod' nám pomôcť!“
Ťahajú, ťahajú, ale vytiahnuť nemôžu.
Vnučka zavolá psa.

„Pes, pod' nám pomôcť ťahať repu!“
Ťahajú, ťahajú, ale vytiahnuť nemôžu.
Pes zavolá mačiatko.

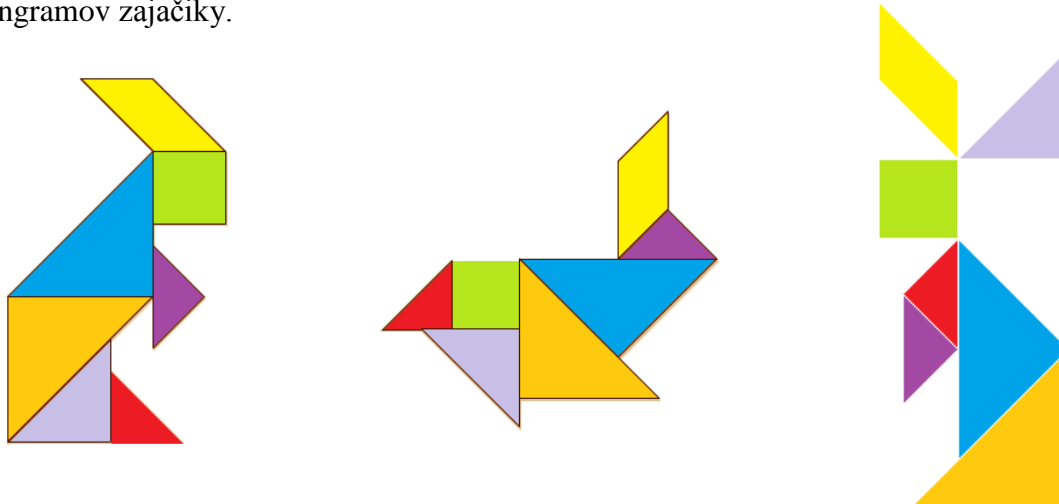
„Mačiatko, pod' nám pomôcť!“
Ťahajú, ťahajú, ale vytiahnuť nemôžu.
Mačiatko zavolá myš.

„Myš, pod' nám pomôcť!“
Ťahajú, ťahajú – a bác, repu vytiahnu.

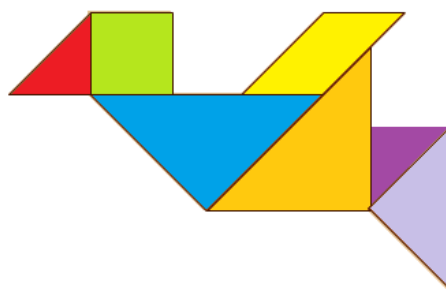

3.17 Tri zajačiky

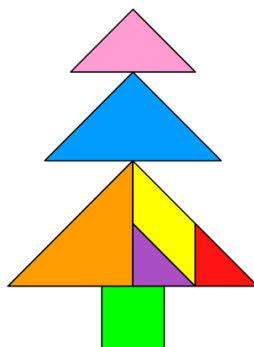
Uprostred rušného lesa na čistinke sa zišli v mäkkej tráve tri zajačiky. Deti poskladajú z tangramov zajačiky.

Ako tak šantili v tráve, veselo pobehovali okolo stromčekov, ponad čistinku preletela jedna straka. Deti poskladajú z tangramu straku.

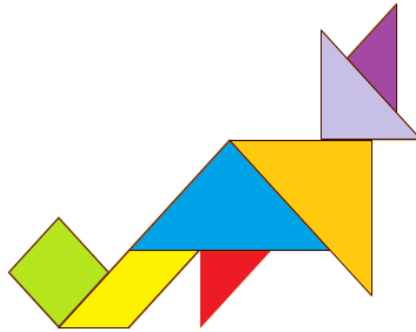

Straka hlasno zakričala: „Čo robíte, zajačiky?! Sedíte tam ako páni!“ „Tak, tak, ako páni!“ odpovedali zajačiky. „Budeme my páni na obed líščie mäso jesť. Nekradnime čas, poďme chytiť líšku.“ Hlúpa straka uverila. Letela nesúc správu ponad les k líške. Líška strake uverila. Deti poskladajú z tangramu smrek.

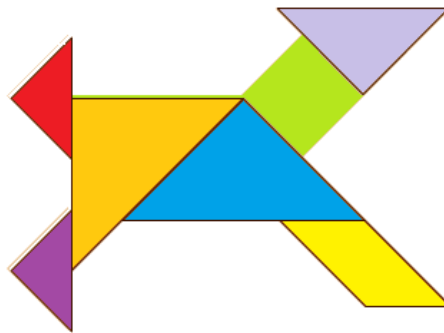

Zrazu sa straka pozrela **dole** na zem, tri zajace sedia v kruhu – ony sa tam dohadujú. Jaj, aké to len boli rozšantené zajace! Preskakovali pníky stromov, prevaľovali sa po tráve

a mávali uškami. Slniečko už zapadlo **za** kopce, zotmelo sa, takže líštička nespoznala zajačiky a poriadne sa vystrašila. Deti poskladajú z tangramu líšku.

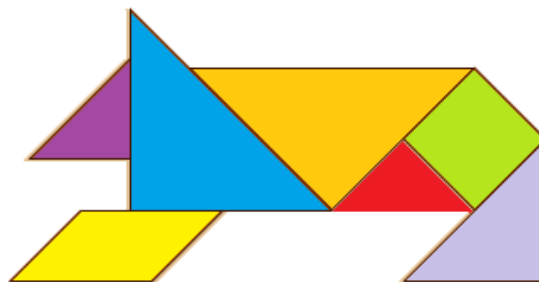

Vystrašená líštička kmotrička bežala von z lesa. Ako utekala, oproti nej si vykračoval vlk. Deti poskladajú z tangramu vlka.

„Bež aj ty, kamarát. Bola som ja **v strede** lesa, ešte vždy ma to máta, nikdy som ja takú obludu nevidela! Sedeli tam tri obludy! Tri zajace tam boli, ich zuby aj pol metra merali. A ešte o čom sa rozprávali! O tom, že odteraz len vlkov budú jesť.“

Netrvalo dlho, aj vlk začal bežať, s líškou pritom súťažil, div, že nespadol na nos. Utekali dovedy, kým sa **oproti** nim neobjavil medveď. Deti poskladajú z tangramu medveďa.

Medveď sa ho pýta: „Kamže tak utekáš, kamarát?“ „Ani sa nepýtaj, ak ti je život vzácny, tak utekaj! Chodil som ja v strede lesa, čo som ja videl, jaj, čo som len videl! Tri

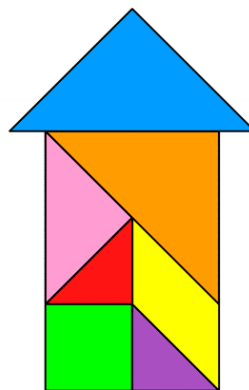
zajace tam sedeli, na obed sa chystali. Zuby, ústa mali obrovské, myšičkou by si bol pri ne. A o čom to len hovorili! O tom, že odteraz budú len medvede jest’.“

Na nič potom nemal chuť, začal aj on utekať. **Vpredu** líška, **vzadu** medveď, **medzi** nimi udychčaný vlk – bežali na okraj lesa. Kým udychčane bežali, poľovník išiel **oproti** nim. Deti poskladajú z tangramu poľovníka.

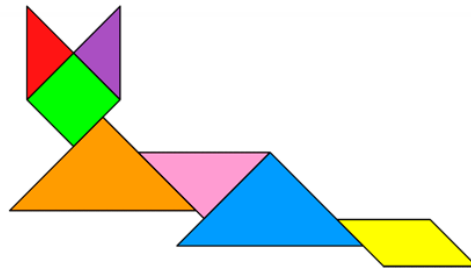
Pozerá sa na zvieratá usmiato: spolu líška, vlk, medveď. „Ale, ale, nesmej sa, daj si pozor, aby si sa aj ty nedostal do nebezpečenstva. Utekaj radšej s nami!“ zakričal medveď. „V lese tri obludy sedia, ani puška ich nezastrelí. Tri zajace, ale také veľké, nevidel si taký zázrak!“

Aj poľovník začal utekať, aj si pušku odhodil. V strachu si predsavzal, že už nikdy viac poľovať nebude, len nech ho nezjedia. Počas toho tri zajačiky spali pokojne doma v postieľke ustlanej stebelami trávy. Deti poskladajú zajačí domček.

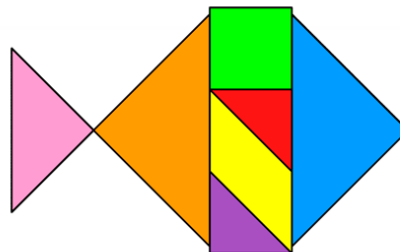

3.18 O mačičke

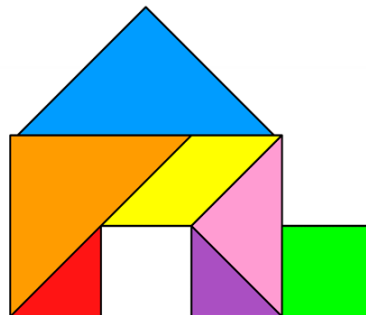
Bola studená jeseň. **Pod** stromom v parku sa ukrývala malá mačička. Bola veľmi smutná a po tvári jej stekali slzy. Viete prečo, deti? Mala veľmi zlého gazdu, ktorý jedného dňa mačičku vyhodil pred dvere. Ona ostala **na** ulici a nemal sa kto o ňu postarať. Poskladajme z tangramu mačičku.

Vonku práve pršalo, tak sa schovala v parku **pod** lavičku. Keď prestalo pršať, vybrala sa do sveta. Prešla niekoľkými ulicami, až sa zastavila **pri** potoku. Keďže bola smädná, napila sa vody a trošku si oddýchla. Zrazu zbadala, ako **vo** vode plávajú rybky. Chcela si jednu chytiť, ale rybka odplávala **do** hlbokaj vody. Poskladajme ryбку z tangramu.

Pobrala sa preto ďalej. Ako tak ide, zrazu na okraji mesta **pred** ňou stojí malý domček a **za** domčekom ešte menšia záhradka. „Ach, to by bolo dobré, keby som tam mohla bývať, vyhrievať sa na slniečku a chytať mušky.“ Poskladajme z tangramu domček.

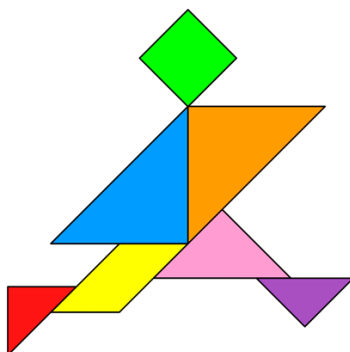

Ale zrazu oproti nej vyskočil psíček hav hav. „Čo tu chceš? Ty tu nebývaš!“ Mačička sa veľmi zľakla, urobila niekoľko krokov **dozadu**, vyskočila **na** múrik a smutne sa pozerala na psíka. Poskladajme z tangramu psíka.

„Pod’ dolu, neboj sa, neublížim ti. Nemáš kde bývať? My si ťa necháme.“ Ako sa tak rozprávali, vyšiel **na** dvor chlapec, ktorý sa usmieval. Keď uvidel vystrašenú, premoknutú a hladnú mačičku, pohladkal ju a odniesol **do** domčeka. Dal ju k teplej piecke usušiť a **do** misky jej nalial mliečka. A mačička vedela, že je to najlepší chlapec na svete. Bola po dlhej ceste veľmi unavená, zatvorila očka a spala **na** teplej piecke až do rána. A chlapec zobral **do** ruky zvonec, zazvonil a rozprávke o mačičke je koniec. Poskladajme z tangramu chlapca.

Záver

Rozprávky, ktoré ste si práve prečítali, majú slúžiť ako zbierka rozprávok pre precvičenie orientácie v priestore a priestorovej predstavivosti v predprimárnom vzdelávaní v materských školách.

Cieľom publikácie bolo navrhnúť edukačné aktivity, „matematické rozprávky“ zamerané na rozvoj kognitívnych kompetencií v matematicko-logickej oblasti s využitím TANGRAMU. Navrhnuť, že aj rozprávka je jednou z foriem, ako môžeme učiť deti navštevujúce materskú školu matematike.

V každej rozprávke sa ukrýva kúsok matematiky a odtiaľ sa dostáva aj do fantázie detí. Vhodnosť a nevhodnosť rozprávky musí učiteľka starostlivo zvažovať.

K práci v oblasti orientácie v priestore a priestorovej predstavivosti s deťmi v predprimárnom vzdelávaní nás naviedla doc. RNDr. Viera Uherčíková, CSc. Touto cestou jej za to ďakujeme.

Dúfame, že práca môže byť inšpiráciou pre učiteľky materských škôl, nakoľko sa touto cestou deti učia nielen počítat', orientovať sa v priestore, rozvíjať priestorovú orientáciu, ale aj vzájomne spolupracovať, komunikovať medzi sebou a pomáhať si navzájom.

Zoznam bibliografických odkazov

[1] UHERČÍKOVÁ, V., HAVERLÍK, I. 2007. *Didaktika rozvíjania základných matematických predstáv*. Bratislava : DONY, 2007. ISBN 978-80-968087-4-8.

[2] UHERČÍKOVÁ, V. *Hráme sa s Tangramom*. Metodický materiál.

[3] Tangram obrázky [online]. [citované 13-2-2013]. Dostupné na internete: <<http://www.tangram-channel.com>>.

[4] Tangram obrázky [online]. [citované 13-2-2013]. Dostupné na internete: <<http://www.sopuzzle.com/tangram/>>.